

Pyhäjärvi-juhlat kutsui taas satoja karjalaisuuden innoittamia ihmisiä

Karjalaisjuuria on tarve kastella

– Vahvimmatkin juuret kuituvat, ellei niitä kastele.

Tämä viisaus tuli 19-vuotiaan ylioppilaan suusta, kun **Tuula Musakka** piti nuorison edustajan puheenvuoroon Vpl. Pyhäjärvi-juhliilla Huittisissa. Hän kehotti kaikkia kaivelemaan tietoja omista sukujuuristaan sekä karjalaisista perinnetavoista ja olemaan valmis välittämään niitä eteenpäin.

Juhlapuheen pitänyt Yle:n uutispäällikkö **Jouni Kemppainen** pohti osaltaan, mitä karjalaisuus merkitsee ”kolmannen polven evakolle”, ja kuinka karjalaisten selviytymistarina on vertaansa vailla niin kotimaassa kuin maailmanlaajuisenakin esimerkkinä.

Kaksipäiväisiin Pyhäjärvi-kiuhuihin kuului monia tapahtumia. Juhlat aloitti Voimistelija ja Urheiluseura Kaiun muistoviesti, ja sitä seurannut sukuseminaari lisättynä muutamien sukujen omilla kokoontumisilla.

Perinteiseen tapaan paikakunnan kirkossa vietettiin Muistojen ilta, nyt pää-

aiheena teologian tohtori **Juhani Forsbergin** kerrota Pyhäjärven 380-vuotiaasta seurakunnasta ja jo sitä edeltäneistä uskonnollisista vaiheista Kannaksella.

Iltamat sujuivat leppoisissa merkeissä, mm. Pyhäjärvi-Säätiön kunniajäsen **Reino Äikiän** kirjoittaman kuvaelman myötä.

Sunnuntain juhlamessu käynnisti pääjuhlapäivän, ja monelle tärkeää oli nauttia ehtoollinen Pyhäjärven kirkosta pelastetun alttaritaulun alla.

Päiväjuhlan ohjelman lomaan oli sopivasti jätetty aikaa myös tuttujen tapamiseen.

Juhlavieraita Huittisissa arvioidaan olleen yli tuhat, kun kaikkiin eri tapahtumiin osallistujat summat-
aan yhteen.

Ensi kesän Pyhäjärvi-juhla vietetään Hämeenkyrössä 20.-21.7.2013.

SIVUT 2-9

Lippukulkue airueineen pysähtyi ensin Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille, ja siirtyi siitä Huittisten kirkkomaan sankarihaudoille.

Juhani ja Yrjö Forsbergin vuonna 1944 kaatunut isä **Reino Forsberg** lepää sankarihaudassa Huittisissa.

Pastori **Harri Kiiski** kiitti nuoren puheenvuoron pitäjää **Tuula Musakkaa**.

Juhlapuhuja **Jouni Kemppainen** oli pitäjätapahtumassa vaimonsa **Johannan** ja tyttäriensä, **Ronjan** (vas.) ja **Kiiran** kanssa, lisäksi perheeseen kuuluu lapsista keskimäinen, **Rasmus**.

Bondfolkin perheorkesteri tarjoi yleisön ihailemaa musiikkinautintoa niin kirkossa kuin pääjuhlassa.

20. elokuuta 2012

Juhlien jälkeen

Pyhäjärvi-juhlat on juhlittu. Huittisten Karjalaseuran aktiivit, ohjelmansuorittajat, talkooväki ja kaikki juhlan läpi viemisessä mukana olleet saavat huokaista pitkän rupeaman jälkeen, mutta myös myhäillä tyytyväisinä, näin uskon. Juhlat olivat hyvät, arvokkaat ja ajatellut, läheiset. Läheisyys ja lämpö tuntui, kuului ja näkyi sekä ohjelmassa että harkitun väljässä ohjelma-asettelussa niin, että karjalaisella väellä oli aikaa haastaa!

Tähän antoivat juhlapaikat oivan mahdollisuuden. Kun säätiön hallituksessa on jo vuosia tavoiteltu nuoremman polven mukaan saantia toimintaan ja juhlille, näyttää tuo tavoite olevan hiljalleen toteutussa.

Juhlien lauantain ohjelma kuljetti kuuliinsa nuoren polven ohjaamana kivikauden tienoilta tuleviin sukuseurasuunnitelmiin palataksien aiemman sukupolven Pyhäjärven seurakunnan historian 380-vuotismuisteluihin. Tuntuu siltä, että vielä keskuudessamme elävien koettu, eletty ja kerrottu tieto alkaa kutoutua edellä mainittujen näkökulmien lomaan pitkänä historian ketjuna, jossa lieenee monenkaltaista tallennettavaa, ja tarkasteltavaa ja vakavasti otettavaa tutkimustakin meille nyky- ja jälkipolville haasteeksi asti. Niin rikas ja monitahoinen karjalainen perintömme on.

Nykytilanteeseen Eurooppaa ja koko maailmaa ajatellen sopiva oli juhlapuhujamme toteamus: jos ei voi muuttaa vallitsevia olosuhteita, on sopeuduttava omien mahdollisuuksien ja voimavarojen mukaan – lisäen, että maailmanlaajuisestikin ainutlaatuinen karjalaisten asuttaminen ja sopeuttaminen muun Suomen alueelle voisi yltää vientituotteeksi asti. Tehtävää siis riittää, projekteista piirakoihin.

Arkisessa elämässämme perinteen jatkaminen ja paikkatiedon kerääminen on yhä edelleen ajankohdasta, kaikkea ei ole vielä tallennettu, kerrottu, opastettu tai neuvottu. Vahvatkin juuret kuihtuvat, ellei niitä jatkuvasti kastella, totesi nuorin juhlien puhuja osuvasti.

Kiitos Huittinen vielä kerran! Hämeenkyrössä 2013 tavataan!

MARJA HÄRMÄ
Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen jäsen

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä kunniaa tekee Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön lippu, kantaja Kari Äikäs, airueina Marja Härmä ja Katja Kalliomäki.

Tuula Musakka kannusti sukupolvien vuoropuheluun: ”Vahvimmatkin juuret kuihtuvat, ellei niitä kastele”

Nuoren puheenvuoron pitäjäjuhlilla käyttänyt **Tuula Musakka** sanoi tehtävän saatuaan todella miettiinensä omia sukujuuriaan ja karjalaisuutta.

– Olen niin sanotusti yksi neljäsosa karjalainen. Kymmenestä sormestani kahdessa ja puolessa sormessa virtaa karjalainen veri, ja nämä sormet ovat ehdottomasti ne ahkerimmat ja työntekoon kykenevät.

Mutta mitä karjalaisuus merkitsee? Miten karjalaisuus voi näkyä 19-vuotiaan huittislaisen nuoren elämässä?

– Isoisäni, eli pappani Sulo oli yksi niistä lukuisista pyhäjärveläisistä, joka joutui vanhempineen ja sisaruksineen jättämään kotinsa ja pakenemaan sodan jaloista. Itse en voisi edes kuvitella, miltä kotinsa menettäminen tuntui. Piti lähteä ja aloittaa alusta täysin uudessa ympäristössä. Peltojen raivaamisessa ja talon rakennuksessa riitti varmasti töitä, mutta vahva karjalaisuus teki mahdolltomasta totta. Ja on suorastaan uskomatonta ajatella, että minä asun siinä talossa, juuri siinä paikalla, jossa Musakan perhe vuonna 1947 aloitti uuden elämänsä, kaukana sieltä, missä ennen heillä oli ollut koti, tuumasi Tuula Musakka.

Suorasukaista karjalaisuutta

Hän katsoo, että karjalaisuus näkyi tai näkyy edelleenkin perinteinä, luonteenpiirteinä ja yleisenä elämäntapana.

– Mummuni, joka avioituttuaan pappani kanssa asui Karjalasta tulleen perheen luona. Eikä mennyt aikaakaan, kun hän jo ryppytti karjalanpiirakoita kuin vanha tekijä. Vuosikymmenien ajan hän teki piirakoita niin viikoittain ruuan kylkiäisiksi kuin rotinoiksikin koko kylän vastasyntyneille. Työntekoon tämä samainen minia opetettiin varmastiikin yhtä nopeaan. Nykypäivänä ahkeruudella on aivan oma merkityksensä, kun tiskikoneen tyhjentämisestä ja roskien viemisestä kutsutaan jo saavutuksiksi, Tuula vertasi.

Karjalaisena luonteenpiirteenä hänen mieleensä nousee ehdottomasti vilpittömyys suorasanaisuus.

– Asioista puhutaan niin kuin ne ovat: oma mielipide on sallittua ilmaista, vaikka haitaksi ei olisikaan, jos siitä tulisi muidenkin mielipide. Itselleni on jäänyt vahvasti muistiin pappani tapa ilmaista asiat suoraan. Oli juhlapäivä ja olin kihartanut hiuksiani eli viettänyt tovin jos toisenkin laittau-

tuessa. Nähtyään minut pappi kuitenkin tokaisi: ”Olisit sieki voinu edes hiukses harjata!”.

– Toinen ikimuistoinen kommentti papan suusta oli: ”En mie ois tein mummuaka hualinu, ellei sillä ois ollu pitkiä vaaleita hiuksia”. Eihän pappi tietenkään ollut pinnallinen, ennemminkin ”sanon, mitä ajattelen, enkä ajattele sanottuani-kaan” -tyyppiä. Mummu taas kuvaili pappaa jämäptinä ja miehekkäänä miehenä. Lujatahtoiselle tanssitaiturille Karjalasta ei ollut varteenotettavaa kilpakosijaa, kertoili Tuula Musakka isovanhempiensa tarinaa.

Perinnetietoa talteen ja piirakantekoon

Pitkin lapsuuttaan Tuula kuin serkkunsakin olivat saaneet kuulla papan kerromaa omasta lapsuudestaan Karjalassa: esimerkiksi siitä, kuinka hän kalastusreissullaan näki venäläisten lentokoneiden lähestyvän tai kuuli ilmahälytyksen, josta seuraavana päivänä alkoi talvisota.

– Lapselle olohuoneen pöydällä ollut karkkikippo kuitenkin oli harmillisen usein mielenkiintoisempi. Nyt ei voi muuta kuin todeta kaikessa jälkiviisaudessaan, että olisipa kuunnellut enemmän. Olisipa osannut arvostaa ja kiinnostua. Nyt kun ei ole pappaa, on vain lainattuja muistelmia ja vavajaisia kertomuksia. Liian vähän niistä arvokkaista muistoista saavutti seuraavan sukupolven, harmitteli nuori puhuja.

– Valitettava totuushan on, perinteet katoavat ja ennen pitkää karjalaisuuskin uhkaa kadota. Se mikä osalle teistä, teidän vanhemmille tai isovanhemmille oli karua todellisuutta, on nykynuorille, kuten tuleville sukupolvillekin, enää tekstiä oppikirjoissa ja tarinoita historian tunneilla. Muistojen säilyvyys ja perinteiden jatkuvuus ovat meidän käsissämme. Tehtävämme on kuunnella, oppia, vaalia niitä arvokkaita muistoja ja varmistaa, että Karjalasta evakkoon lähteneiden jälkeläiset tulevat jatkossakin kuulemaan näistä uskomattomista kokemuksista. Sukupuuristaan on syytäkin olla kiinnostunut, sillä vahvimmatkin juuret kuihtuvat, ellei niitä kastele.

Tuula Musakka kehotti muitakin karjalaisjuurisista uppoutumaan tietojen hankintaan ja ajatteluprosessiin omasta taustastaan.

– Ilman muistojen kaivamista tai karjalaisuuden merkityksen pohimista, olisi asenteeni tätä kaikkea

Kevään ylioppilas Tuula Musakka oli perehtynyt karjalaisiin juuriinsa. Edessä ovat nyt opinnot Turun yliopistossa.

kohtaan hyvin erilainen. Nyt voim sanoa ajattelevani sukupuurten ja perinteiden säilyvyyden tärkeyttä aivan uudesta näkökulmasta. Kehotan muitakin läsnäolijoita kiinnostumaan nyt, ennen kuin on liian myöhäistä. Ja jotteivät kunnan perinteiset karjalanpiirakat kuole sukupuuttoon, olisi jo ehkä minunkin korkea aika opetella tekemään niitä, tai yrittää ainakin. Onhan ne nyt sentään niin hyviä!

Turun yliopisto kutsuu nuorta musikanttia

Kun tämän kevään ylioppilas Tuula Musakka oli Pyhäjärvi-juhlilla pitänyt kiitosta saaneen puheenvuoronsa, sai hän juhlien jälkeen lisää hyviä uutisia: Turun yliopistosta tuli ilmoitus, että hänet on hyväksytty sinne opiskelemaan mu-

siikkitieteitä. Musiikki on ollut 19-vuotiaan Tuulan harrastuksena jo kymmenisen vuotta.

– Kävin musiikkiopistoa, suoritin huilusta ja musiikkiteoriasta perustason päättötutkinnon. Sen lisäksi soitan pianoa ja kitaraa. Musiikkitiede on täysin teoreettinen ja humanistinen aine, mutta silläkin saralla on monia mahdollisuuksia. Saa nähdä mitä opinnot tuovat tullessaan, Tuula tuumaa.

Tämä suvi on kulunut kesätöiden merkeissä R-Kioskilla, jossa pesti jatkuu vielä elokuun loppuun.

Tuula Musakan vanhemmat ovat **Taina**, o.s. **Toivonen**, ja **Teuvo Musakka**. Isovanhemmat isän puolelta **Laina**, o.s. **Hakaniemi**, ja **Sulo Musakka**, Sulo oli kotoisin Pyhäjärveltä Salitsarannan kylästä.

- MRT

Stipendejä opiskelijoille

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus oli kokouksessaan 5.6. myöntänyt apurahat, jotka on ollut tapana jakaa Pyhäjärvi-juhlien päiväjuhlassa. Tällä kertaa esteistä johtuen kukaan stipendinsaaajista ei päässyt tulemaan paikalle.

Arvo Kukon rahastosta apurahan saivat **Ilmari Pirkkamaa**, juuret Enkkuassa, ja **Anna Virtanen**, juuriltaan Sortanlahden Kurosia.

Perinnerahasto I:stä apurahan sai **Ari Lehtonen**, juuriltaan Salitsarannan Partasia.

Onnittelut – menestystä opinnoissa ja elämässä! Haluaisimme mielellämme lukea lehdestä kuulumisianne, kirjoittakaa mielellään kuvan kera. Terveisin

PIRJO KIIÄLÄ,
asiamies

Yrjö S. Kaasalainen ja Pirjo Kiiälä jakoivat säätiön hallintoimien rahastojen stipendit ja ojensivat myös muita kiitoksia juhliin osallistuneille.

Juhlapuhuja, uutispäällikkö Jouni Kemppainen: Karjalaisten selviytymistarina kelpaa nykypäivän opeiksi – heimoyhteyden ylläpito on tärkeää ilman omaa maakuntaa

Yle Uutisten uutispäätoimittaja **Jouni Kemppainen** oli heti vastannut myöntävästi, kun häntä oli pyydetty Pyhäjärvi-juhlien juhlapuhujaksi.

– Olen valtavan ylpeä sekä karjalaisista juuristani että siitä satakuntalaisuudesta, johon olen Huittisissa tottunut ja jota niin ikään kovasti arvostan. Vielä kun tähän lisää savolaisen vaikutteen, jonka olen saanut isältäni, yhdistelmä on itse asiassa hyvin maakunnallinen. Joidenkin mielestä vastuu siirtyy kuulijalle jo vähemmästäkin, huumoroi Kemppainen puheensa aluksi – ja karjalaista lupakkuutta oli luvassa jatkonkin muiden mietteiden lomaan.

Esityksessään Kemppainen halusi pohtia sitä, mistä karjalaisuudessa on hänen kaltaisensa henkilön näkökulmasta kyse – kuten varmasti monen kuulijanakin kohdalla.

– Olen jo kolmannen sukupolven evakko, en ole käynyt luovutetulla alueella, mutta uskon silti tietäväni tästä asiasta paljon. Uskaltaisin jopa toivoa säilyttäneeni heimohengestä olennaisen. Käsitystä tähdentää äitini suvun, joka on kotoisin Pyhäjärven Kaurusta, lisäksi se, että myös vaimoni äidin suku on kotoisin Karjalasta, Pyhäjärven Alakylästä. Erityisesti siis karjalaisten naisten tapa ajatella ja toimia on tullut minulle tutuksi jo lähipiirissä...tietysti pelkästään hyvässä mielessä.

Jouni Kemppainen sanoi jo lapsena saaneensa lämpimästi kokea karjalaisen sukuyhteyden.

– Isovanhempani asuivat meillä kotona ja minulla on ollut sellainen ylellinen tilanne, että perheen suvun tuki on muutenkin ollut monissa perheemme ja oman elämäni vaiheissa vahvasti läsnä. Ja kyse on erityisesti tuesta, empatiasta ja myönteisestä, jotka liitän erittäin vahvasti nimenomaan karjalaisuuteen.

Sujuvakielinen elvytyksen heimo

Karjalaisuuden Kemppainen sanoo näkevänsä suurena suomalaisena selviytymistarina, jolla on paljon annettavaa kaikille suomalaisille.

– Tähän tarinaan on aina kuulunut terveen itseluottamuksen tunteminen ja sen vahvistaminen kaikissa oloissa. Silloinkin, kun maailma koettelee, ja tuntuu, että oikeudenmukaisuus ei ole juuri missään kurssissa. Usko siihen, että asiat muuttuvat paremmiksi ja

tulevaisuutta on mahdollisuus muuttaa paremmaksi, on osa tätä. Kun ottaa huomioon sen tilanteen ja ne olot, joihin karjalaiset evakot joutuivat sopeutumaan sotien aikaan, osa jopa kahdeksan otteeseen, selittää tätä. Jos ei noissa oloissa itseensä usko, ei kerta kaikkiaan selviä.

– Ja kun integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan uusilla asuinpaikoilla alkoi hiljalleen helpottua ja elämä muutenkin alkoi sujua, tärkeää oli, että tästä jo itse asiassa menneiden vuosien aikana hankitusta itsepäisestä ja itsenäisestä ajattelutavasta on opittu pitämään kiinni.

– Jos ollaan aivan rehellisiä, niin joissakin tilanteissa tämä vaatii kanssaihmisiltä vähän totuttelua, sen verran hauskaa tavalla tämä ominaisuus joskus ilmenee. Väärässä olemisen ei tietysti kenenkään mielestä ole erityisen mukavaa, mutta karjalaisille tämän tunteen välttämistä on tullut oikein tavaramerkki. Useammin kuin sata kertaa olen kohdannut tilanteen, jossa karjalaista suvunperintöä vahvasti kantava henkilö on tiukasti inttänyt asian puolesta, ja kun hänelle selviää, että omassa argumentaatioissa on valitettavasti pahoa, ja aukkoja, hän sujuvasti vaihtaa keskustelun kuluessa puolta ennen kuin pahaa-aavistamaton, sanotaan nyt vaikka pohjalainen, edes huomaa. Muutaman minuutin kuluttua karjalaisemme on vahvasti voittajan puolella ja on sitä mieltä, ettei ole koskaan mitään muuta mieltä ollutkaan. Voimme varmaan kutsua tätä vaikka luovuudeksi, juhlapuhuja muotoili.

Myönteisyydestä voimaa

– Toinen karjalaisen selviytymistarinan suuri anti on myönteisyys, iloisuus, seuralaisuus ja synnynäinen taito ottaa muut ihmiset huomioon. Sitä on kuvailtu esimerkiksi sanonnoin ”hauskaa pitää olla, vaikka syvän märkinä”, tai muilla tämänkaltaisilla. Suuresti arvostamani jäyhät satakuntalaisetkin ovat havainneet tämän luonnehtimalla kenties osuvasti karjalaisia hautajaisia hausemmiksi kuin satakuntalaisia häitä. Voiko tämän suurempaa tunnustusta tämän maakunnan asukkailta enää saada?

– Myönteisyys on arvo, jonka karjalaiset ovat ymmärtäneet kenties jo satoja vuosia ennen muita suomalaisia. Sen oivaltaminen, että synkkyydessä, murehtimisessa ja kielteisyydessä

Juhlan loppupuolella jaettiin kiitoksia ja muistamisia. Vasemmalta nuoren puheenvuoron pitänyt Tuula Musakka, kirkossa saarnannut Harri Kiiski, Huittisten kaupunginhallituksen puheenjohtaja Aimo Lepistö, juhlapuhuja Jouni Kemppainen ja piirakkamestari Merja Inkinen.

ei taida sittenkään olla mitään erityisen kiehtovaa tai kannatettavaa, on taannut meille mahdollisuuden selvitä vaikeista koettelemuksista oman arvon tunne säilyttäen ja olosuhteisiin nähden parhaalla mahdollisella mielellä. Ennenkaikkea se on elämisen taitoa, kykyä tavoitella sitä mikä on elämässä tavoittelemisen arvoista.

– Tässä takana on vahva uskonnollinen, luterilainen perinne, jossa on mukana myös itäistä ortodoksista hengellisyyttä ja sellaista lohdullista henkisyysä, jonka ortodoksinen kirkko täällä Suomessakin on muita paremmin osannut itselleen omia. Tajua siitä, että elämä on mysteeri, ja että suhtautuminen elämään sinänsä on tärkeää. Olosuhteita emme voi aina muuttaa, mutta voimme aina valita sen tavan, jolla niihin suhtaudutaan, Kemppainen muistutti.

– Tätä vanhaa karjalaista perinnetaitoa markkinoidaan nykyään liike-elämän johtamisen kurssilla kovaa hintaan uusilla nimillä, mutta asia on aivan sama. Elämä on kaiken kaikkiaan antoisaa, ja jos ei aina siltä tunnu, kannattaa suhtautua asiaan niin, että näkee asioiden valoisat puolet ja ennenkaikkea niin, että pitää näitä arvossa. Kaikissa oloissa tämä ei tietenkään ole mahdollista, mutta yllättävän usein on.

Kulttuurieroista yhteistyöhön

Jouni Kemppainen totesi, että sen verran erilainen karjalainen sielunmaisema hänenkin sukupolvensa edus-

tajalle on verrattuna muiden suomalaisheimojen kulttuuriin, että aivan ilman yhteentörmäyksiä sovittautuminen evakkotaipaleen jälkeen muualle Suomeen ei sujunut.

– Esimerkiksi Satakunnassa kesti oman aikansa ennen kuin juurevat, vaakaat, pidätyvät ja kaikissa oloissa vastuullisesti tulevaisuuteen suhtautuvat ihmiset oppivat arvioimaan, mistä karjalaisen välittömissä, vilkkaassa ja puheliassa tavassa käyttäytyä on perimmältään kyse.

Kun aikaa on kulunut riittävästi, molemmat osapuolet voivat omista lähtökohdistaan pohtia, mitkä asiat toisten kulttuurissa ovat itselle omaksumisen arvoisia.

– Aivan varmaa on kuitenkin se, että kulttuurien kohtaaminen on tuottanut paljon uutta, hyvää, elinvoimaista ja innovatiivista pohjaa sille, josta elintasoa ja elämisen tasoa on lähdetty sotien jälkeen kohenemaan.

Kemppainen kehottikin pitämään kiinni niistä asioista, jotka ilmiselvästi ovat sen arvoisia, ja antamaan arvoa sellaisille piirteille, jotka voisivat kaikkien kannalta edelleen kohentaa oloja ja elämisen edellytyksiä.

– Tämä kuulostaa itseselvennydeltä, mutta muualla Euroopassa tai laajemminkin tarkasteltuna, tämä ei ole itsestään selvä. Karjalaisten sujuva integroituminen kanta-Suomeen on monessa mielessä hämmästyttävä saavutus, jonka jälkipolvetkin voivat selvästi havaita.

– Vaikka siirtolaisuuteen

on varmasti liittynyt monenlaisia käytännön hankaluuksia ja riidanaiheita aina maanluovutuksesta, siitä saatavasta hinnasta ja muista tämänkaltaisista konflikteista moneen muuhun käytännön asiaan asti, itse en ole kertaakaan kohdannut minkäänlaista katkeruutta tai torjuntaa enkä muista, että lapsuudessani on karjalaisessa perinteessä aina hienosti seurattu ja tuettu. Se on aivan erityinen hieno piirre omassa kulttuurissamme, Kemppainen kiitteli.

Karjalaisuus säilyy, muuttuu ja kehittyy

– Erittäin tärkeä karjalaisuuden annin hyödyntäminen on myös siinä kansainvälistymiskehityksessä, jota Suomessa tällä hetkellä elämme. Karjalaiset tietävät muita paremmin sen, kuinka suhtautua maahanmuuttajiin. Kuinka heille kannattaa antaa mahdollisuus tuoda oma lisänsä siihen suomalaisuuteen, jolla tulevaisuudessa menestyttään tiukassa kansainvälisessä kilpailussa. Avoin suhtautuminen muihin kulttuureihin on voimavara, joka kannattaa hyödyntää. Tämä ei tarkoita kritiikkimyyttä tai omista arvoista tinkimistä, vaan ennakkoluulotonta asennoitumista siihen, mitä kulttuurien kohtaaminen voi tuottaa, Kemppainen painotti.

Hän näki karjalaisuuden lähes vientituotteeksi, ja päätti puheensa arvioilla siitä, millä tavalla nämä omat

erityispiirteemme voimme säilyttää.

– Pyhäjärvi-juhlat ja sen oheistapahtumat, sitkeästi julkaistu oma lehti ja elävän perinteen ylläpitäminen ovat kaikki ainutlaatuisia saavutuksia. Myös se, että omien sukujemme nuorten etenemistä, kouluttautumista sekä ammatillisiin että yhteiskunnallisiin tehtäviin on karjalaisessa perinteessä aina hienosti seurattu ja tuettu. Se on aivan erityinen hieno piirre omassa kulttuurissamme, Kemppainen kiitteli.

– Me tiedämme kaikki, että erityispiirteemme on se, että tulemme alueelta, joka ei ole enää osa Suomea. Tiedämme myös, että karjalaisuus siinä mielessä, kun se ennen sotaa oli, ei tule vahvistumaan. Siitä huolimatta karjalaisuus säilyy, muuttuu ajan myötä, kehittyykin ja ennen kaikkea se antaa meille ne juuret ja vahvan omanarvon tunteen, jolle voimme oman elämämme tältä osin perustaa. Karjalaisten ominaispiirteiden tunnistaminen on myös meille kolmannenkin sukupolven evakoille tärkeää juuri sillä samalla tavalla kuin historian tunteminen on kaikille muillekin välttämätöntä. Mikään ei ole sattumalta niin kuin se on. Kaikki on seurausta jostain. Historia eräällä tavalla perustele sen, millä tavalla me elämämme tällä hetkellä elämme. Erityisen tärkeää tämän heimo-yhteyden pitäminen on meille, joilla omaa maakuntaa ei enää ole tukenamme samalla tavalla kuin muilla suomalaisilla.

–MRT

Kirkonsanoma

Elokuun Kirkonsanomapalstalla saamme lukea Huittisten kirkossa Vpl. Pyhäjärvi-juhliilla 15.7.2012 pidetyn saarnan.

Päivän (15.7.) evankeliumi on kirjoitettu Luukkan evankeliumin kuudennessa luvussa.

”Teille, jotka minua kuullette, minä sanon: Rakastakaa vihamiehianne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat. Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden puolesta, jotka parjaavat teitä. Jos joku lyö sinua poskelle, tarjoa toinenkin poski. Jos joku vie sinulta viitan, anna hänen ottaa paitasikin. Anna jokaiselle, joka sinulta pyytää, äläkä vaadi takaisin siltä, joka sinulta jotakin vie. Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille, niin tehkää te heille.”

Meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armo ja rauha teille!

”Äläkä vaadi takaisin siltä, joka sinulta jotakin vie”. Minua vähän hymyilytti huomattavakseni täällä karjalaisen kansan keskellä. Miten voisin saarnata tästä evankeliuminkohdasta teille, pyhäjärveläisille? Teille, joille ei jäänyt juuri muuta jäljelle kotipitäjästä kuin tuo kotikirkon rakas alttaritaulu täällä minun kotikirkkoni saarnatuolin vastaisella seinällä. Muistoksi omasta kodista jäivät ne muuttamat tavarat, mitä nyt evakomatkoiille mukaan saattoi ottaa. Kuha nyt lapset ja lehmät saatiin mukaan. Teiltä vietiin ihmisen kallein asia: koti -ja vieläpä kaksi kertaa. Mutta muistoa kauniista Pyhäjärvestä ei viety. Kodin ja kotipitäjän muisto on säilynyt vuosikymmenten ajan sukupolvelta toiselle. Tämän muiston vaaliminen on koonnut meidät Pyhäjärven ystävät 66. kerran yhteen tänne Huittisiin, jonne moni pyhäjärveläinen asutettiin aikanaan. Siksi minäkin olen tässä kauniissa kaupungissa saanut varttua.

Moni teistä pyhäjärveläi-

sistä ja yleensäkin karjalaisista on tottunut kääntämään sen toisenkin posken. Vieraassa ympäristössä on joutunut olemaan nöyrä, olemaan muukalainen. Yhdessä olette sopeutuneet ja selvinneet ja myös sulautuneet uusille kotiseuduille ja tulleet ystäviksi ja enemmänkin paikallisten kanssa. Moni huittislainenkin on saanut teistä ukon tai akan. Vaikka moni meistä nuoremman polven pyhäjärveläisistä tai karjalaisista ei aina edes tiedosta omaavansa karjalaisia juuria tai välitä niistä, uskon, että karjalaisuus on sisällemme. Karjalaisuus ei häviä, mutta se muuttuu muotoaan. Meille nuoremmille polville se on henkistä rikkautta, teille edellisille polville se on kaikki, se on koti. Paljon teiltä vietiin, paljon olette saaneet antaa anteeksi ja unohtaa, mutta tiedän, että aina olette uskoneet, toivoneet ja rukoilleet. Luottaneet siihen, että Taivaan Isä vie teitä parempaan huomiseen. Vaikka koti teiltä vietiin, uskonto ja isänmaa sentään jäivät. Tänä päivänä niidenkin oikeutus ja olemassaolo ovat koetuksella. Onneksi niitä, kuten ei kotiakaan, voi viedä sydäimestä.

Lukemassani evankeliumikohdassa Jeesus puhuu opetuslapsilleen ja kauempana olevalle kansalle. Vihamiehen rakastaminen ja heille hyvää tekeminen ja heidän puolestaan rukoileminen oli kova ja radikaali vaatimus Jeesukselta häntä kuuleville opetuslapsille ja kansalle. Aivan yhtä kova vaatimus se on meillekin tänään. Ihmisluonnolle on tyypillistä, että mielellämme vietämme aikaa ja kokoonnumme samanmielisten tai samankaltaisten arvojen omaavien kesken ja suhtaudumme epäluuloisesti muihin kansoihin tai eri uskonnon omaaviin. Epäluulo ja vallanhalu aiheuttavat sotia ja konflikteja, joita on tälläkin hetkellä käynnissä eri puolilla maailmaa. Miksi on niin

vaikea nähdä, että eri ryhmään kuuluva on myös ihminen, hänellä on samankaltaisia toiveita tulevaisuudesta kuin itsellämme? Sodista päättävät valtioiden johtajat, eivät kansa. Kansa joutuu taistelemaan ja ennen muuta kärsimään sodasta.

Ihmisluonto on sellainen, että se muistaa erittäin hyvin itseensä kohdistuneet loukkaukset. Jos taas itse olemme sanoneet tai tehneet toiselle pahasti, niin sitä emme enää hetken päästä muista. Vuosikymmeniä sitten kuullut pahat sanat saattavat satuttaa vieläkin. Viha kasvaa ja monissa perheissä alkuaan pieni riita tai erimielisyys on johtanut vuosikymmeniä kestävästi riidanpitoon. Miksi on niin vaikea antaa anteeksi ja tehdä sovinto? Sen estää ihmisen ylpeys ja itsekkyyys. Ei riitä ollut minun aloittamani. Mutta mitä riidanpidosta jää lopulta käteen? Tekeekö se iloiseksi ja onnelliseksi? Ei, se tekee katkeraksi ja se painaa aina mieltä.

Millainen maailma olisi-kaan, jos pystyisimme noudattamaan Jeesuksen käskyä: Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden puolesta, jotka parjaavat teitä. Pystyisikö rukouksen voima muuttamaan vihamiesten sydämiä tai liikkuttamaan jotakin sisälläsi? Olisiko rukous tehokkaampi ase kuin käydä vastaan vihamiestä vastaan? Uskon, että se on. Kokeile ja aloita rukoilemaan jonkin sellaisen henkilön puolesta jonka kanssa et ole väleissä. Vihamiehen puolesta rukoileminen tuntuu aluksi erittäin hankalalta, jopa vastenmieliseltä. Jos kuitenkin pystyt aloittamaan rukoilemisen, saatat hetken päästä pettyä ja luovuttaa, kun huomaat, että hän tai teidän välinne eivät muutu. Mutta jos siitä huolimatta jaksat jatkaa rukoilemista, saat huomata, että sinä muutut. Viha sinun sisälläsi saa murtua. Saat vapautua vihasta. Saat kokea rukouksen voiman ja ihmeen.

Kultainen sääntö: ”Niin kuin te tahdotte ihmisten tekevän teille niin tehkää te heille”, on Raamatun parhaiten tunnettuja ja muistettuja opetuksia. Tämä opetus on tuttu myös muiden uskontojen ja kulttuurien keskuudessa. Se on yleismaailmallinen ohje hyvään ja toimivaan elämään ihmisten ja kansojen kesken. Vaikka lähes jokainen tuntee sen, on sitä äärettömän vaikea noudattaa. Vaikka kultaisessa säännössä on toiminnan suunta, ”niin tehkää te heille”, hyvän tekeminen tai sanominen toiselle. Jumalan tahdon mukaisessa elämässä ensimmäisenä tulee nähdä toisen hyvä, ei oma hyvä. Jumalan tahdon mukainen elämä suuntautuu itsestä ulospäin. Jeesus itse antoi elämällään tästä kalleimman esimerkin. Hän antoi henkensä meidän puolestamme ja sovitti syntimme, pahat sanamme ja rikkomuksemme toisiimme ja Jumalaa kohtaan ristinpuulla. Jeesus teki sen mitä suurimmasta rakkaudesta sinua ja minua kohtaan. Hän teki sen, jotta meillä olisi mahdollisimman suuri hyvä, elämä Jumalan lapsina. Jeesuksen tähden Jumala antaa meille tänäkin päivänä anteeksi. Hän tahtoo armahtaa meitä. Hänen rakkautensa ei erottele, hän on hyvä jopa kiittämättömille ja pahoille.

Rakkaat huittislaiset ja pyhäjärveläiset. Hyvä Jumala on johtanut meitä armossaan monien vaiheiden ja vaikeiden vuosien kautta tähän päivään. Hän kuuli Suomen kansan rukoukset vaikeina aikoina ja antoi pitää rakkaan isänmaamme, vaikkakin kalliilla hinnalla. Suomen kansa on saanut elää rauhan vuosia jo 67 vuoden ajan. Rauha on kansallemme suuri siunaus, mutta osaammeko arvostaa sitä tarpeeksi? Osaammeko kiittää siitä, että meillä on maa, jossa on sanan, ajatuksen ja uskonnonkin vapaus? Vapaus on suurin lahja ihmiselle. Sen arvon huomaa vasta kun sen menettää. Vapaudesta syntyy myös usko ja luottamus Jumalaan. Usko sinänsä on Jumalan lahja. Saamme valita tahdommeko rakastaa Jumalaa ja olla hänelle kuuliaisia vai haluammeko kulkea omia teitämme. Mutta omillakin teillä Jumala rakastaa meitä sekä kaipaamme yhteytensä.

Älkäämme siis kääntäkö selkäämme hyvälle Jumalalle. Haprealaiskirjeestä luettiin: ”Me saamme valtakunnan, joka ei järky. Ollaamme sen vuoksi kiitollisia, kiittäkäämme Jumalaa ja palvelkaamme häntä hänen tahtonsa mukaisesti.” Jumalan valtakunta on jo tässä maailmassa se on tässä kirkossa, Jumalan huoneessa, se on Jumalan sanassa ja ehtoollisen sakramentissa, jota tänäänkin jae-

Pastori Harri Kiiski Huittisten kirkon näyttävässä, sinivihertävässä, kultakoristeissa saarnastuolissa.

taan. Jumalan valtakunta on tullut lähelle. Se on tullut sydämeemme. Siksi ystävät yhdessä päivittäin rukoilkaamme, että hyvä Jumala saisi olla rakas myös tulevaisuudessa ja suomalaisille ja koko maailmalle. Vain hänessä on aito rak-

kaus, ilo, rauha ja vapaus. Armollinen Jumala teitä joikaista suuresti siunatkoon.

HARRI RUSKEEPÄÄ
vs. kappalainen
Turun tuomiokirkko-
seurakunta

Juhani ja Silja Forsberg valmiina antamaan ehtoollista Pyhäjärven kirkon alttaritaulun alla.

Ristisaatto kirkkoon avasi juhla-jumalanpalveluksen. Kuvat: Marjo Ristilä-Toikka.

Alttaritaulun äärellä hartain mielin

Äitini **Maria Siukola**, o.s. **Savolainen**, oli kotoisin Vpl. Pyhäjärveltä, pienestä Jaaman kylästä. Hän muutti pois Karjalasta ennen talvisotaa ja meni Ikaalisissa naimisiin maanviljelijä **Edward Siukolan** kanssa. Äitini eli 97-vuotiaaksi. Vasta hänen kuolemansa jälkeen kiinnostuin kunnolla Karjalasta ja Pyhäjärvestä. Hakein mielin olen todennut, että enemmän olisi pitänyt kuunnella ja kysellä ja painaa mieleen äidin lapsuus- ja nuoruusmuistoja. Kerran olen ollut kotiseutumatkalla Pyhäjärvellä ja muutamia kertoja osallistunut Pyhäjärvi-juhille.

Tämän kesän juhlille Huittisiin minua veti erikoisesti se tieto, että sodan jaloista pelastettu Pyhäjärven kirkon alttaritaulu on Huittisten kirkossa. Taulun näkeminen oli minulle juhlan kohokohta. Kiitos **Salme Rintala**, kun esittelit minulle taulua. Aikaisemmin olen nähnyt sen vain kuvissa. Nyt katselin taulua hyvin tarkasti.

Aleksandra Sältin, alttaritaulun maalaja, on maalannut valoisan ja lempeän Jeesuksen. Lapsi nojaa luotavaisesti Jeesukseen. Hän kokee, että Jeesus on lasten ystävä. Jeesuksen toisella puolella on tummiin pukeutunut, keppiinsä nojaava nainen. Kuin särkynyt ruoko. Jeesuksen luota hän on tullut apua ja lohdutusta etsimään. Taulun valkokuukainen ja pitkäpartainen mies katsoo kiinteästi Jeesukseen. Mies on jo vanha, mutta hänellä on elinvoimia jäljellä. Ehkä hän on elänyt koko elämänsä Jeesusta lähellä. Sältin on maalannut tauluunsa toisenkin lapsen. Hänet äiti on tuonut Jeesuksen luo. Lapsi on varmaankin sairas, koska hän makaa vuoteellaan ja äiti katsoo hätäntyneenä Jeesukseen osoittaen samalla lastaan. Lapsen kädet ovat ristissä, hän luottaa, että Jeesus voi ja tahdot auttaa. Mutta mikä on tuonut taulun pitkähiuksisen, nuoren naisen Jeesuk-

sen luo? Hyvin syvään ja kunnioittavasti hän on kumartanut päänsä Jeesuksen edessä. Taulun henkilöt ovat erilaisia, mutta kaikki he ovat kuulleet Jeesuksen kutsun: ”Tulkaa minun tyköni kaikki”.

Juhlamessussa jaettiin Herran pyhää ehtoollista kolmen alttaritaulun edessä. Minä menin Pyhäjärvi-alttarille. Itketti. Äidin muisto tuli niin lähelle ja ennen kaikkea Vapahtajan. Toiseksi koin ehtoollisvirren sanat: ”Tässä näyttää tahrailta/ saastaiselta/ kaikki oma hurkaus./ Kristuksessa loistaa vastaan /ainoastaan / Isän suuri rakkaus”.

Muistojen illassa teologian tohtori Juhani Forsberg kertoi, että evankelisuus oli se herätysliike, joka voimakkaimmin vaikutti Pyhäjärvellä. Se oli äitini hengellinen koti. Paljon opin häneltä lapsena evankelisen liikkeen laulukirjan, Sionin Kanteleen, lauluja. Tuttu oli sekin laulu, joka muistojen illassa laulettiin: ”Oi minkä onnen, autuuden / nyt usko myötään tuo...”.

Juhlilla ei ollut kuin muutama minulle ennestään tuttu ihminen. Mutta karjalaisten kanssa tutustutaan helposti. Niinpä eräs huittislainen kutsui minut muistojen illan jälkeen kotiinsa kahville. Ja toinen, ennestään outo ihminen, tarjosi kyydin Kuninkaisten koulutus- ja kulttuurikeskukseen ja toi minut juhlan jälkeen linja-autoasemalle. Kiitos Teille ystävällisyydestänne. Kiitos kaikille, jotka näitte vaivaa juhlien onnistumiseksi. Ne olivat hyvät juhlut.

Kiitos Sinulle, joka olit kerännyt luonnonkukista kauniin kimpun Pyhäjärven alttaritaulun eteen. Kukat ovat vielä aivan tuoreita sieluni silmien edessä. Kiitos Vapahtajalle. Hänen käntensä ojentuvat kutsuvina tänäänkin: ”Tulkaa minun tyköni kaikki”.

LAHJA SIUKOLA
Ikaalinen

Lahja Siukolan äiti, 97-vuotiaaksi elänyt Maria Siukola, o.s. Savolainen Pyhäjärven Jaamasta.

Sankarihaudoilla kiittäen ja kunnioittaen

Huittisten kirkkomaan sankarihaudalla juhlamessun jälkeen puheen piti **Juhani Forsberg**, jonka oma isä lepää Huittisten sankarihaudan mullassa.

– Seisomme sodissa kaatuneiden hautojen äärellä, joka on kyynelten, surun ja murheen paikka. Jo yli puoli vuosisataa sitten tänne haudattiin monen huittislaisen ja muualtakin kotoisin olevien perheiden isä tai poika. Kuka voi laskea sen kyynelten määrän, jonka sotaesket, sotaorvot ja muut omaiset ovat tällä hautausmaalla vuosikymmenten aikana vuodattaneet?

– Vuosien myötä suru on saanut hillitymmät kasvot, mutta joka kerta, vielä tänäänkin, kun näille haudoille lasketaan kukat tai sytytetään kynttilät, suru tunkeutuu muiden tunteiden alta esiin. Vuosien mittaan sureminen on kuitenkin hiljalleen saanut toiset kasvot. Se on muuttunut ikäväksi ja kaipaukseksi.

– Seisomme tänään paikalla, joka ansaitsee kaiken kunnian. Suotta ei ohjelmaamme ole merkitty otsikko ”Kunniakäynti sankarihaudalla”. Tämä paikka on kunnian miesten hautausmaa. Olivatko he sankareita sanan tavanomaisessa merkityksessä, on sivuseikka, mutta täyttämällä kutsumuksensa kuolemaan saakka he ovat ansainneet jälkipolvien täyden kunnioituksen. Samalla he

vielä haudan takaa haastavat meidät myöhemmät sukupolvet: olemmeko me valmiit asettamaan elämämme alttiiksi jonkin muun kuin vain oman itsekään etumme hyväksi.

– Seisomme paikalla, jossa tunnemme syvää kiittolisuutta heitä kohtaan, joiden uhrin ansiosta olemme saaneet elää itsenäisessä isänmaassa. Juuri heidän ansiostaan olemme saaneet kokea Suomessa valtavan hyvinvoinnin lisääntymisen. Juuri heidän ansiostaan olemme saaneet elää pidemmän ajan ilman sotaa kuin koskaan aikaisemmin tässä maassa on eletty.

– Seisomme paikalla, johon on kokoontunut kristillinen seurakunta. Sen tähden emme tunne lohdutonta surua. Sen tähden me emme voi koskaan antaa suurinta kunnioitustamme ihmiselle, olkoon hän kuinka suuri sankari tahansa. Sen tähden kiitoksemme ei kohdistu lopulta vain ihmisiin. Kristillisenä seurakuntana me vuodatamme surun kyyneleet Jumalalle, niin että hän pyyhkisi ne pois, kuten hän on luvannut. Samalla rukoilemme, ettemme itse toimillamme tukisi kehitystä, joka johtaa sotaan kansojen ja valtioiden välillä. Kun kunnioitamme tätä paikkaa, ja tänne haudattujen sotilaiden muistoa, emme palvo kuolleita, vaan osoitamme kunnioituksemme Jumalalle, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan

Sankarihautojen äärellä puhui teologian tohtori Juhani Forsberg, jonka oma isä lepää Huittisten sankarihaudassa. Airueina mm. Marja Härmä (selin) ja Erja Kiiski.

päällä. Kun tunnemme kiittolisuutta sankarivainajiamme kohtaan, ylistämme vielä voimallisemmin Jumalaa. Kun rakastamme isänmaatamme, katsomme

eteen- ja ylöspäin. Odotamme vielä parempaa: taivaallista isänmaata (Hepr 11:16).

JUHANI FORSBERG

Pyhäjärven seurakunta on 380-vuotias

Vpl. Pyhäjärven seurakunnan 380-vuotista taivalta teologian tohtori Juhani Forsberg valotti Muistojen illan esityksessään. Seurakunnan syntyä taustoitti hänen tarkka historiallinen keronta Suomen tulosta kristillisen uskon vaikutuspiiriin yli 1000 vuotta sitten.

– Vpl Pyhäjärven evankelis-luterilaisen seurakunnan synty liittyy elimellisesti Ruotsin vallan laajenemiseen itään päin. Vpl Pyhäjärven seurakunnan syntymävuotena pidetään vuotta 1632. Vuosiluku perustuu pappisluettelon mainintaan, että vuosina 1632-1642 Pyhäjärvellä oli ollut oma kirkkoherra, Laurentius Sigfridi Bjur. Sen jälkeen Pyhäjärvellä ja Käksalmella oli viisi yhteistä kirkkoherraa aina vuoteen 1735 asti, jonka jälkeen Vpl. Pyhäjärven seurakunta toimi itsenäisenä lakkauttamiseensa 1949 saakka.

Seurakunnan olemassaolon aikana Pyhäjärvellä oli 15 kirkkoherraa. Seurakunnan toisen vakinaisen papin eli kappalaisen viranhaltijoita on Pyhäjärvellä ollut 22, ylimääräisiä pappeja, kirkkoherran apulaisia ja ns. armovuoden saarnaajia oli 46; useimmat heistä palvelivat kerrallaan vain lyhyehkön ajan.

– Vpl. Pyhäjärven viimeinen kirkkoherra oli Karl Adolf Wiika (ent. Wikman), jonka vanhimmat meistä ovat tervanneet elävänä jo Pyhäjärvellä ja sen jälkeen Mouhijärven kirkkohanana sekä pyhäjärveläisten kokoontumisissa. Hän oli meidän pyhäjärveläisten sielunhoitajan silloin kun meillä oli kaikkein vaikeinta.

Pappien lisäksi seurakunnassa toimi myös lukkari, jolla oli veisuunjohtamisen lisäksi monia muita tehtäviä. 1800-luvun jälkipuoliskolla alettiin kouluttaa diakonisseja.

– Seurakuntaelämä Vpl. Pyhäjärvellä rakentui samankaltaisten toimintojen varaan kuin muuallakin Suomessa. Tärkein tapahtuma oli luonnollisesti sunnuntainen jumalanpalvelus, sen lisäksi kehittyivät kirkot ja kyläluvut sekä muita hartaushetket. Jokainen seurakuntalainen tuli kohtamaan kristillisen sanoman kirkollisten toimitusten, kas-
tellen, ripillepääsyn, avioliiton vihkimisen ja hautausten yhteydessä. Vanhempiina aikoina toimitettiin lisäksi vasta synnyttäneiden

äitien ”kirkottaminen”. Ripikoululaitos toteutettiin Karjalassa 1700-luvun puolesta välistä alkaen hyvinkin samaan tahtiin kuin muualla Suomessa.

”Virallisen” kirkollisen elämän lisäksi alkoivat 1800-luvulla Karjalassa vaikuttaa myös herätysliikkeet. Kirkon sisällä pysyneistä herätysliikkeistä Pyhäjärvellä vaikutti erityisesti evankelinen liike ja sen Evanke-
linen Nuorisoliitto. Myös NMKY ja NNKY ja nuoret miehet ja naiset yhteen koonnut NKY saivat merkittävän jalansijan Pyhäjärvellä 1900-luvun alusta alkaen. Lestadiolaisuutta esiintyi myös jonkin verran. Uskonnonvapauslain tultua voimaan 1923 alkoivat myös ns. vapaakirkot saada Karjalassa sijaa. Aina-
kin helluntailiikkeen saarnaajia pitäjässä oli tai vielä.

Vpl. Pyhäjärven evankelis-luterilainen seurakunta lakkautettiin siirtokarjalaisen seurakuntana 1949. Mutta millaista kristillistä elämää on tänään Pyhäjärvellä eli Plodovojessa?

Neuvostoliiton romahdettua Karjalassa alkoi ortodoksien kirkon rinnalla elpyä luterilainen usko In-

kerin ev.-lut. kirkon hahmossa. Tällä hetkellä Inkerin kirkolla on yli 70 pientä seurakuntaa ympäri Venäjää. Inkerin kirkolla ei ole Plodovojessa seurakuntaa, lähin niistä on Kaukolassa, jolla on kappeliseurakunta Käksalnessa.

– Oman synnyinkyläni Konnitsan keskustaan on noussut pieni ortodoksinen kirkko, jonka liturgiassa kuuluu lakkaamaton rukous Kolmiyhteisen Jumalan puoleen, totesi Forsberg.

Lisäksi Pyhäjärvelle Taubilaan on noussut hirsinen, Valamon luostarin alaisuudessa toimiva ortodoksinen kirkko. Yläjärvelläkin on pieni tsasouna. Lisäksi tietysti uudelleen kirkolliseen käyttöön kunnostettu Konevitsan luostari kirkkorakennuksineen.

Forsbergin esityksen lomassa laulettiin virsi ”Mä kauniin tiedän kukkasen” Pyhäjärvellä veisatulla sävelmällä sekä Pyhäjärvelläkin lyhyen aikaa toimineen pappi Kleofas Immanuel Nordlundin laulu ”Oi min-
kä onnen autuuden”.

Laajempi artikkeli Forsbergin esitelmästä on julkaistu lehdessä 3/2012.

Taas löyty uusii sukulaisii

Sukuseminaarissa ennätysmäärä osallistujia

Pyhäjärvi-juhlat Kuninkaisen koulutus- ja kulttuurikeskuksessa lauantaina aloittaneeseen Uot sie miul sukkuu -sukuseminaariin ennätti mukaan runsaasti niitäkin, joilta Kaiun muistoviesti jäi väliin.

Tämänvuotisia erinomaisia esityksiä seurasi ennätysmäärä, puolentoistasataa aktiivista kuulijaa, joukossa monia sellaisiakin, jotka olivat tulleet juhille juuri ja vain tätä seminaaria varten. Juhlien järjestäjiä rohkaistakoon siis jatkossakin vastaamaan. Asiantuntevia, yleisönsä ottavia alustajia sukkututkimuksen alueelta löytyy kyllä.

Asutusta jo vuosituhansia sitten
Arkeologisia tutkimuksia pitkään Kannaksella ja paljon myös entisen Vpl. Pyhäjärven alueella tehneen tutkimusryhmän jäsen **Kerkko Nordqvist** valot-

ti selkeän kuvamateriaalin kera, mitä kaikkea ennen täysin pimennossa tietoa on saatu kaivetuksi esiin sen jälkeen, kun arkeologiset tutkimukset 2000-luvulla vähitellen uudelleen käynnistyivät.

Pietarin yliopiston tutkijat ovat työskennelleet alueella jo pidempään ja tutkimusaineistoja on runsaasti Pietarissa. Suomalaisia arkeologeja ei 1930-luvun jälkeen ei ole päässyt tekemään kenttätutkimuksia alueella ennen vuotta 2005. Nodqvistin ja **Oula Seitosen** kirjoituksia arkeologisista kaivauksista on saatu aiemmin lukea Pyhäjärvi-lehdestä.

– Pyhäjärvellä on tutkimusten mukaan asuttu jo noin 10 000 vuotta sitten, totesi Nordqvist.

Seminaaria vetäneen **Kalle Pakarisen** havainnollinen alustus aiheesta Karjalan kartat 1938 ja niiden

käyttömahdollisuudet päätettiin seminaariin. Karttoja pääsee selaamaan ja niitä saa vapaasti ei-kaupalliseen käyttöön osoitteesta www.karjalankartat.fi.

Kaukaisia vieraita

Sukuseuroista esiteltiin tällä kertaa Ukkosten sukuseura. Sen teki seuran entinen puheenjohtaja ja nykyinen hallituksen jäsen **Raimo Honkasalo** Porista.

Kun Ukkoset seminaariin jälkeen kokoontuivat, heitä kertyi paikalle kolmisenkymmentä. Kaukaisin Suomesta tullut Ukkosiin kuuluva taisi heistä olla enontekiöläinen **Ulla-Maija Syväjärvi**, joka Sipoosassa asuvan sisarensa **Marja-Riitta Hakalan** kanssa oli juhlilla ensikertalaisia.

Kaukaisia vieraita seminaariin ja sen jälkeiseen sukkutapaamiseen tuli Pärssistenkin suvun joukosta, kun **Mirjam Erkintytär Col-**

Sisarukset Ulla-Maija Syväjärvi ja Marja-Riitta Hakala olivat juhlien ensikertalaisia. Kuva: Kaarina Pärssinen.

legeman o.s. Pärssinen, Ballwin, Missouri USA, ehti tilaisuuksiin lyhyellä Suomen vierailullaan yhdessä sisarusarjansa kanssa.

Lapsena Mirjam sisarusineen kyllä kulki juhlilla isänsä Erkin matkassa muutaman kerran. Pärssisiä koontui sukuseuran lyhy-

een tiedotustilaisuuteen parikymmentä.

Juhlilla huomattiin, että monet meistä pyhäjärveläisjuurisista olisivat voineet osallistua samanaikaisesti useamman suvun kokoon-
tumiseen, kun omien vanhempien tai isovanhempien jne. kautta kuuluvat yhtä

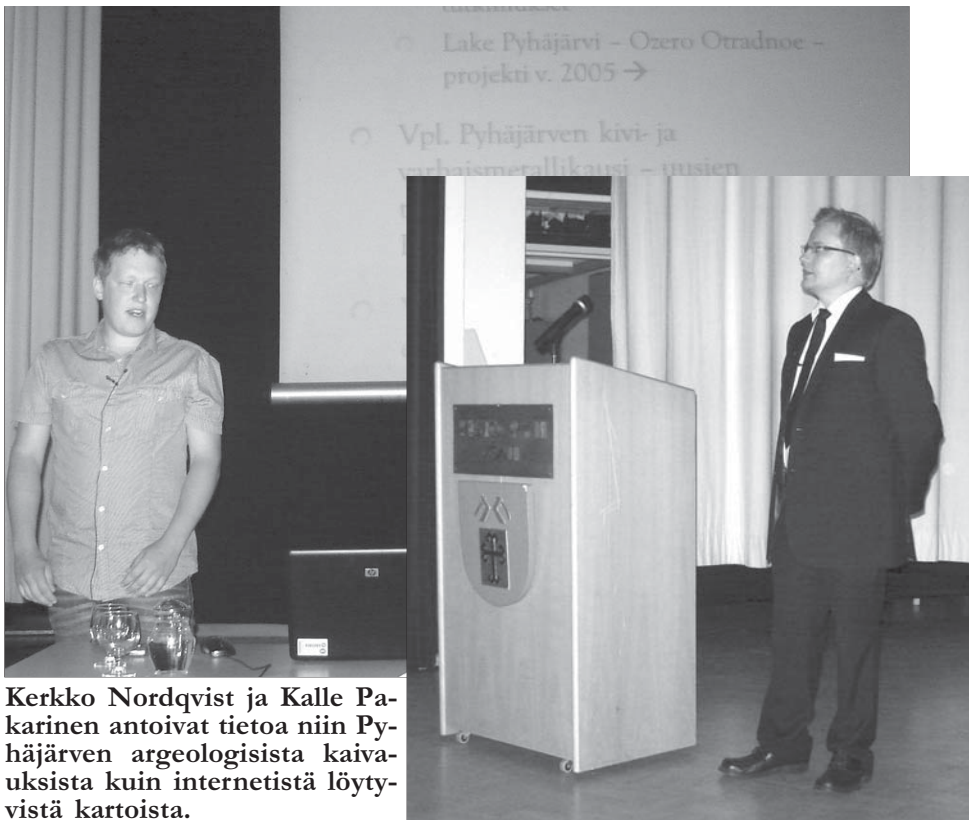
aikaa koolla olleisiin Kaasalaisiin, Luukkasiin, Pakarisiin ja Pärssisiin tahi Ukkosiin.

Siinäpä haastetta piisaa ratkaista jatkossa juhlilla tämä asia jollain tavoin.

KAARINA
PÄRSSINEN

Sukuseminaarissa oli ennätysmäärä yleisöä, lähes puolitoistasataa. Kuvat: Yrjö S. Kaasalainen.

Kerkko Nordqvist ja Kalle Pakarinen antoivat tietoa niin Pyhäjärven arkeologisista kaivauksista kuin internetistä löytyvistä kartoista.

Ukkosen Sukuseura; Koukunniemi-Lohijoki r.y

Ukkosilla on oma viiri.

Sukuseminaarissa Huittisissa 14.7. vuorossa oli Ukkosen Sukuseuran esittely, jonka suoritti entinen puheenjohtaja ja nykyinen hallituksen jäsen **Raimo Honkasalo** Porista.

Sukuseura on perustettu 6.3.1993 ja sukuseuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteen kuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa.

Sukuseura on kokoonnutunut vuosikokoukseensa kerran vuodessa ja lisäksi on järjestetty kotiseutu- ym. matkoja. **Helena Kovero** on julkaissut sukukirjan ”Ukkosen sukua Koukunniemestä Lohijoelle”.

Ukkosen suvun esivanhemmista on mainittava mm. **Brusius Olavinpoika Ukkonen**, talollinen Sakkolan Koukunniemestä, syntynyt todennäköisesti 1692 ja kuollut 1770.

Sukuseuran jäsenistö on Pyhäjärven Lohijoelta ja Sakkolan Koukunniemestä lähtöisin.

Raimo Honkasalo esitteli Ukkosia. Kuva: Reino Äikiä.

Sukuseuran nykyisenä puheenjohtajana toimii **Tuija Ukkonen** Ikaalisista, varapuheenjohtajana **Eeva Jylhä-Ollila** Harjavallasta ja sihteerinä **Marja-Leena Juhola** Porista. Hän pitää myös sukuseuran kotisivu-

ja. Sukuseuralla on oma viiri.

Sukuseminaarin jälkeiseen sukkokokoukseen osallistui 24 henkilöä.

REINO ÄIKIÄ

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Soita osoitteenmuutos p. 040 730 2622

Musiikkiesitykset loivat herkkiä hetkiä Pyhäjärven pitäjäjuhlille

Pyhäjärvi-juhlassa kuultiin huittislaisten nuorten esittäminä moni-ilmeistä, sydämeen asti soivaa musiikkia juhlien joka tilaisuudessa. Muistojen illassa **Miia Paasikivi** (sukujuuret Sakolan Kuparisia) esitti Aili Runnen ”Laps olen köyhän kauniin Karjalan...”, säestäjänä **Petri Bondfolk**. Tämä karjalaisten rakastama laulu loi välittömästi illan teeman mukaisen tunnelman, olimme muistojen Karjalassa.

Ja kauniisti soi Miian ääni myös iltamatilaisuuden kahoisassa Onni Laitasen valssissa ”Rantakoivun” alla ja muissa lauluissa. Hän toimi myös yhteislaulujen esilaulajana, säestäjänä **Petri Kiiski**, joka huolehti vielä iltamien tanssimusiikista.

Sunnuntain juhlamessussa tekstinlukujen jälkeen kuului urkuparvelta iloista mukaansatempaavaa soittoa ja laulua. Se kyllä selvisi, ettei kyseessä ollut perinteinen kirkkokuoro. Arveltiin, että onkohan siellä gospel-kuoro. Ohjelmalehtisestä sitten selvisi, että messua avustaa Petri Bondfolkin perheorkesteri. Ja iloisesti perheorkesteri soitti ja lauloi Pekka

Simojoen ”Laulu jakamisesta”, ”*Kantakaa kuormat beikkojen, antakaa aina iloiten, lahjaksi saatte kaiken sen*”... Laulussa ja musiikissa soi todella antamisen iloa.

Perheorkesteri säesti urkujen lisäksi myös yhteisesti laulettuja virsiä. Eri soittimien säestys kuului Hans Pulsin virressä ”Herra elämäni”, jonka koskettavat suomalaiset sanat on tehnyt **Juhani Forsberg** ”*Herra auta aina, etten ketään paina, etten toisten taakkaa, suuremmaksi tee.*”

Ehtoollisen aikana soitettuna, Robert Stampsin ”Herra kohtaa täällä ihmisen”, viulun ääni erottui kauniina. Kurkotellessa urkuparvelle, siellä urkurin vieressä nuoren miehen pää heilui musiikin tahdissa ja kädet soittivat viulun kieliä. ”*Nyt pöydän luokse astukaa ja lahjoistanne kaikki iloittakaa.*” Musiikkia kuunnellessa jäi miettimään, ketä kaikkia siellä urkuparvella oikein mahtaa olla? Se on selvää, että perheorkesterin myötä juhlamessumme sai poikkeuksellisen hienon musiikillisen lisän.

Jumalanpalveluksen loppuksi luetaan Herran siu-

naus, joka on yksi raamatun kauneimpia tekstejä. Tällä kertaa Richard Faltinin säveltämän ”Herran siunauksen” esitti laulaen pastori **Harri Ruskeepää**. Harrin ääni soi lämpimästi, koskettavasti sydämeen asti. Siunauksen loputtua silmät olivat itsestään täytyneet kyynelistä.

Päiväjuhlissa selvisi siten kirkossa musisoineen perheorkesterin salaisuus, kun ryhmä marssi esiintymislavalle. Vieressäni istunut huittislainen juhlavieras kertoi, että aviopari **Henrietta ja Petri Bondfolk** ovat musiikinopettajia, jotka esiintyvät usein kuuden musikaalisesti lahjakkaan lapsensa kanssa. Petri-isä hoitaa myös aina tarvittaessa kanttorin sijaisuutta.

Perhe esitti Olli Nykäsen sanoittaman ja säveltämän laulun ”Karjala”. Oletettavasti perheen nuorin tai ainakin kooltaan pienin aloitti laulun ”*Te luulette meidän unohtaneen, miten kaunis Karjala on...*” Hyvin yksinkertainen, lähes mollisävelmä nuoren miehen esityksessä sai aivan käsin kosketeltavan haikean kaihon. Ja pianon tuskin kuultava loppusoinnahdus oli kuin piste

iin päälle. Ja toki kaikki muutkin perheorkesterin soittamat kappaleet ja laulut olivat hienoa kuultavaa. Laulujen vaihtuessa vaihdettiin myös välillä soittimia ja musiikki pelasi. Kun lopuksi esiintyjät esittivät laulettavaksi yhdessä yleisön kanssa Suvivirren, niin yleisöhän oli aivan myyty. Ja tapahtui sellainenkin ihme ensi kertaa Pyhäjärvi-juhlassa, että yleisö seisaalleen nousien esitti aplodit orkesterille.

Musiikkiesityksen jälkeen lavalle astui nuori **Tuula Musakka** (Laina ja Sulo Musakan lapsenlapsi) esittämään nuoren puheenvuoron. Tuula ei musisoinut, mutta hyviä ja herkkiä hetkiä hän jätti puheessaan kuulijoille. Hänen jälkeensä lavalle noussut juhlan pääpuhuja totesikin aivan oikeutetusti: ”Vielä kerran aplodit nuorelle puhujalle”.

Huittisissa nuoret olivat hienolla tavalla mukana juhlaohjelmistossa, unohtamatta myöskään Hupakat kansantanssijoita. He kaikki yhdessä muiden esiintyjien kanssa aikaansaivat tasokkaat Pyhäjärvi-juhlat.

SALME RINTALA

Juhlissa tavattuja

Alfred ja Laura Börman, omaasukua Luukkaneen, viihtyivät pitäjäjuhlilla. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Suomenruotsalaisesta Kemiönsaaren Västansfjärdistä olivat Pyhäjärvi-juhliin tulleet **Alfred ja Laura Börman**. Laura o.s. **Luukkaseen** toive oli saada tietoja Luukkaseen sukuseuran yhteystiedoista ja toiminnasta. Valitettavasti tuttuja Luukkaseen ei sunnuntain yleisön joukosta näkynyt, joten Laura toivoo, että tulevissa Pyhäjärvi-lehdissä olisi tietoja sukuseuran yhteystiedoista.

Lauran vanhemmat olivat **Armas ja Siiri Luukkaneen** Konnitsasta. Äiti Siiri o.s. **Honkanen** oli syntynyt Raudussa. Monien evakkoetappien jälkeen perhe rakensi kodin Hämeenkyröön, josta muutaman vuoden jälkeen siirryttiin pysyvästi Mouhijärvelle.

Laura kävi kokkikoulun Kotkassa ja sai valmistumisen jälkeen parina kesänä keittäjän sijaisuuden laivalla. Samalla Helny -laivalla toimi myös Alf Börman ja niin siinä kävi, että nuoret rakastuivat ja häit vietettiin 1967. Yhteinen koti perustettiin Helsinkiin. Alfin, niin kuin Alfrediä kutsuttiin, lapsuudenkoti sekä äiti ja sukulaiset asuivat Västansfjärdissä. Ja siellä vietettiin kaikki vapaa-aikat ja lomat ja sieltä myös hankittiin kesäpaikka. Perheeseen syntyi yksi poika. Laura teki elämäntyönsä lastentarhan keittäjänä.

Lauran elämä suomenruotsalaisten parissa on sujunut vaikeuksista. Hän kertoo nauraen: ”Ei ole ollut mitään kieliriitoja eikä suomenkielisen syrjintää”. Tähän Alf lisää pikantisti suomenkieltä korostaen, ”Ei tavallisten ihmisten arkielämässä ole mitään riitaa ja epäsuoraa. Oma tärkeyttä korostavat poliitikot ja lehdet tekevät ongelmia asioista, joita ei todellisuudessa ole. Minäkin tulen aina mielelläni vaimoni mukana tänne Pyhäjärvi-juhlille, vaikkei kaikkea teidän murteesta ymmäräkään”.

Laura kertoi, että Västansfjärdissä ei ole karjalaisia, mutta naapurikunnassa Perniössä on Koivistoilta kotoisin oleva **Jouko Pukki** -niminen puutarhuri, jota Laura käy joka kesä tapaamassa. Puurhurilla on harrastuksena pelargoniit ja niitä hänellä jo onkin 500 kappaletta ja se on todella nähtävyys. Lisäksi puutarhuri on erikoistunut vanhoihin karjalaisiin kasveihin ja kertoo niistä hyvin mielenkiintoisesti.

Näin siis Laura ja Alf Kemiönsaarelta. Toivottavasti Luukkaseen sukuseuran osoitteet selviävät. Nyt kun sukututkimus on lisääntynyt kovasti, niin muutkin pyhäjärveläiset sukuseurat voisivat ilmoitella silloin tällöin lehdessä osoitetietojaan. Sehän on tapahtumakalenterissa maksutonta. Kaikki eivät käytä internetiä, mutta posti ja lehti kulkee sinnekin, missä ympärillä ei ole muita karjalaisia.

SALME RINTALA

Bondfolkin perheorkesteri sai suuret suosionsoitukset. Kuvat: Marjo Ristilä-Toikka.

Muistojen illan tunnelmaa virittivät Petri Bondfolk ja Miia Paasikivi.

Iltamissa tanssitti taidolla yhden miehen orkesteri Petri Kiiski.

Pyhäjärvi-juhlilla koettiin karjalaista iloa ja haikeutta

Pyhäjärvi-juhlille saapunut ei varmasti joutunut tänään vuonna pettymään, sillä tarjolla oli monipuolista ohjelmaa ja taidokkaita esiintyjiä.

Aiemmillä sivuilla on jo ollut luettavissa nuoren puheenvuoro, juhlapuhujan ajatukset karjalaisuudesta, sekä saarna ja puheenvuorot sankarihaudalla ja muistojen illassa – samoin kerrota yleisömenestyksen saaneesta sukuseminaarista ja muita tunnelmia juhlilta. Takasivulta löytyvät Kaiun muistoviestin tulokset.

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja **Heikki Kiiski** totesikin jo muistojen iltaa avatessaan, että juhlatunnelmaa ei tarvinnut väkisin kaivaa esiin – juhlaa käi kansallispukuineen ja iloisine tervehdyksineen, halauksineen ja kyyneleidenkin kera saivat sydämet sykkimään. Seurakunnan tervehdyksen tuonut kirkkoherra **Simo Laitila** puhui kotinsa jättämään joutuneista karjalaisista suurella lämmöllä. Sunnuntain Pyhäjärvi-juhlamessun takia hän oli myös siirtänyt rippikouluisten konfirmaatiota myöhemmälle kellonlyömälle.

Muistojen illan päätöksen ”siunatuksi lopuksi” puhui rovasti **Mirja Tenkanen**.

Huittisten Karjalaseuran kuin myös Pyhäjärvi-Säätiön kunniajäsen **Reino Äikiä** oli kirjoittanut iltamiin kuvaelman, joka toi lupa-asti esiin kulttuurin ja ta-

pojen törmäyksiä, mitä evakkojen saapuesssa Satakuntaan oli sattunut. Pelkästään murre toi väärinkäsityksiä, hupaisia ja harmillisia. Kuvaelmassa kielitään laulattivat ”Ne Akat”, **Eila Heinilä** ja **Tuula Rantala**.

Sanataituri **Eeva Kaplas** nauratti jutuillaan yleisöä, ja sutjakkaasti illan juonsi **Pekka Lehtinen**, satakuntalainen juuriltaan.

– Haittaaks se? kysäisi Lehtinen illan alkajaisiksi.

Hän kertoili omia mukavia muistojaan naapurustoon muuttaneista karjalaisista, joihin oli saanut jo lapsuudessaan tutustua: **Kuisman** perheen pojalla oli mm. pieniä rattaista perässään vetänyt passi. Leikki loppui, kun passi kärryineen pelästy traktorilla. Saltsanrannan Marttojen alaosasto, Kikkakerho, tarjoi toistensa luokse vaikka lumikinosten läpi – yhteisiä tapahtumia haluttiin viettää.

Kunnon iltamien tapaan yleisökin pääsi mukaan yhteislauluihin ja lopuksi tanssaamaan. Arpajaislippuja kannatti ostaa, palkinnot olivat hyviä ja arvokkaita.

Päiväjuhlan alussa, jälleen runsaan yleisön edessä, Heikki Kiiski sai todeta, että Karjalan heimo arvostaa juuriaan. Mukana juhlilla oltiin monen sukupolven voimalla.

Huittisten tervehdyksen juhlaan toi kaupunginhallituksen pj. **Aimo Lepistö**.

Hän esitteli Huittisten pitäjää ja kiitti karjalaisia siitä panoksesta, minkä he ovat kuntaan tuoneet.

Nuorten iloa juhlaan kansantanssiensa kera toivat Karjalaseuran sihteeri **Nina Naatulan** ohjaamat Hupukat.

Sen lisäksi juhlan suurimpia suosionosoituksia sai **Bondfolkin** perheorkesterin musisointi.

Kun stipendit oli jaettu ja muistamiset ja tervehdykset kerrottu, kuultiin tervetuloitovotus jo seuraaviin kesäkihuihin; sen esittivät Hämeenkyrön Karjalaseuran edustajat **Risto Toivainen** ja **Sari Hirvonen**.

– Ensi vuonna on myös Nobel-kirjailija Frans Emil Sillanpään 125-vuotisjuhla-vuosi, ehkä sekin näkyy juhlilla, Hirvonen vinkkasi.

Päiväjuhla päättyi Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja **Esko Pulakan** terveisiin. Hän muistutti, että vaikka Suomen suvi on täynnä monia tapahtumia, Pyhäjärvi-juhlille kannattaa aina tulla.

– On etuoikeus vaalia tätä ihmeellistä historiaamme: nähdä, kuinka se pysyy ja kestää.

Juhlakooste:

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Lauluosuusia taidolla hoitanut Miia Paasikivi tanssitti pikkutyttöään ilta-issa, ja muitakin ilonpitäjiä lähti tanssiin mukaan.

Kuvaelmakaksikko Ne Akat antoi aikamoista kyytiä iltamajuhlien yleisölle; aiheena satakuntalaisten ja Karjalasta tulleiden evakkojen kohtaaminen. Piirakat toki maistuivat kaikille.

Hupukat esiintyivät ohjaajansa, myös juhlan juontaneen Nina Naatulan johdolla. Mukana piirileikeissä Judith Virta, Riia Naatula ja Riina Halkilahti.

Arpajaisissa oli monia voittoja käsitöistä nykypäivän elektroniikkaan. Merja Inkisen kutoma matto oli yksi arvovoitoista.

Ehtoollista jaettiin kolmella alttarilla, ja moni halusi nimenomaan saapua Pyhäjärven kirkon alkuperäisen alttaritaulun tykö.

Juhlamessuun menossa sisarukset Meeri Kuusisto ja Kirsti Jääskeläinen.

Juhlien naistoimikunnan ja ruokahuollon veturi Merja Inkinen sai Karjalan Liiton myöntämän piirakkamestarin tittelin. Kunniataulua luovuttamassa juhlatoimikunnan ja Huittisten Karjalaseuran puheenjohtaja Heikki Kiiski.

Iltamiin huumoria toi yksi Huittisten hullu mies-tittelin kantajista, Eeva Kaplas. Sutjakkaasti iltaa luotsasi myös juontajana toiminut Pekka Lehtinen.

Toivo Hinkkanen (vas.) esitteli uusimman kirja-projektin tuloksia Pirjo ja Kari Äikkäälle. Kaupatkin syntyivät teoksesta Elämää edestakaisin, joka kertoo Maria ja Pekka Ihalaisen suvun vaiheista.

Vuoden 2013
Vpl. Pyhäjärvi-juhlat
Hämeenkyrössä
20.-21.7.

Risto Ryti-salissa oli runsaslukuinen yleisö niin sukuseminaarissa, iltamissa kuin pääjuhlassakin, josta tämä kuva.

Hämeenkyrön Karjalaseuran puheenjohtaja Risto Toiviainen ja tyttärensä Sari Hirvelä toivottivat väen ensi kesän juhlille Hämeenkyröön. - Valmistelut ovat jo käynnissä.

Nuoret ovat aina olleet mukana Pyhäjärvijuhlien järjestelyissä

Jo Pyhäjärvijuhlien alusta alkaen ovat nuoret olleet mukana kaikissa käytännön toimissa. Ikaalisten ensimmäiset Pyhäjärvijuhlat pidettiin 1958. Me silloiset Ikaalisissa asuneet pyhäjärveläisnuoret autoimme myös kykyjemme mukaan.

Juhlatoimikunnan jäsen **Erkki Immonen** ilmoitti sitten kesken järjestelyiden, että hän tarvitsee kahdeksan nuorta juhla-airueiksi päiväjuhlaan. Heidän tehtävänä oli olla juhla-avustajia apuna. Opastaa ja antaa juhliin liittyviä tarpeellisia tietoja ja ennen kaikkea huomioida apua tarvitsevat vanhuksat. Ensimmäiseksi piti kiinnittää kutsuvieraiden rintaan nuppineulalla sinivalkoinen nauharuusu.

Minun tehtäväkseni tuli kiinnittää tämä ruusu juhlien pääpuhujaa **Johannes Virolaisen** rintaan. Epäonnistuin tehtävässäni. Virolaisen takinkauluksen väliuori oli varmasti peltiä. Nuppineula ei kerta kaikkiaan mennyt kankaan läpi, vaan väänny. Virolainen totesi nauraen, ”älä hättäile, mie laitan tämän nauhan tuoho rintataskuun ja kyl jokkain varmasti tietää, että

mie uon kutsuvieras ko mie piän tääl puhheen”. Katsoi sen jälkeen kauniisti silmiin, loi sen tutuksi tulleen aseistariisuvan hymynsä, sekä siirtyi etupenkkiin.

Ja ne olikin todelliset juhlapenkit. **Kajanderin Kalle** oli tuonut pukit, joiden päälle laitettiin tukevat laudat ja hetkessä kasvoi katsojien yhteiskoulun pihalle. Yleisöä oli paljon, liki 1000 henkeä. Puheen sorina oli valtava. Tuntui, ettei juhlaohjelma häirinnyt keskinäistä seurustelua.

Minä lausuin siellä sisareni **Aili Lappalaisen** kirjoittaman juhlarunon. Kysyin isältä iltasella, kuulit sie ko mie luvun Ailin runon. Isä totesi: ”Kyllä sie varmast hyväst luvit, mut enhä mie ehtint kuunnella”. Ja sitten seurasi pitkä litanian, ketä oli tavannut, ”Ko en sitä enkä sitä olt näht sova jälkeen ja ol nii paljo haastamista ja kuulumissii vaihtamista. Kyl ol hyvät juhlat”.

Sortanlahden ja Vernitsan Martat huolehtivat ruokatarjoilusta. **Aira Inkinen** oli vuokrannut Niinisalon varuskunnan kenttäkeittimet ja ulkosalla syöty roikka maistui todella hyvältä.

Ikaalisten Pyhäjärvijuhlien juhla-airuet 1958 vasemmalta Pentti Kaasalainen, Aira Kaasalainen (Viitasalo), Kaarina Tukiainen (Vuorenhela), Seppo Tukiainen, Pekka Lappalainen, Salme Lappalainen (Rintala), Kirsti Hinkkanen, Pertti Hämäläinen. Edessä kyöryssä Erkki Immonen.

Yleisimmin kuullut lausahdukset ja asiat olivat. Katsaa, vielä siekii elät. Mis päi Suomii työ uotta? Joks uotta kaik suojat saant rakennettuu? Uot sie kuult siint ja siint ihmisest, mis päi hyö assuut? Oli niin paljon tuttuja kyläläisten ja sukulaisten kanssa tapaamisten iloa, että juhlien ohjelma oli todella toissijainen.

Tämän totesi myöhemmin Hämeenkyrön juhlien puheenjohtajakin, **Eino Kukko** tervehdyspuheessaan. ”Ei löydy Suomesta sellaista musiikkiyhdytystä,

eikä loistavintakaan juhlapuhujaa, jonka vuoksi tullaan Pyhäjärvijuhlille. Syy tuloomme on toinen toistemme tapaaminen. Muistella yhdessä elettyä elämää Pyhäjärvellä ja valaa toisillemme jaksamista uusissa oloissa”.

Nokian ensimmäisissä Pyhäjärvijuhlissa muualta Nokialle siirtynyt kaupunginjohtajan vaimo totesi: ”Teillä karjalaiset oli suunnaton rikkaus tullessanne, teillä oli toinen toisenne”.

Se aikoinaan juhlaa häiritsevä puheensorina oli ollut mitä parhainta terapiaa vai-

keiden kokemusten jälkeen.

Vuosien myötä nämä ensimmäisten juhlien vastuuhenkilöt ovat suurelta osin siirtyneet jo tuon’ilmaisiin, mutta Pyhäjärvijuhlat jatkuvat ja ohjelmia todella kuunnellaan.

Viime juhlissa saimme kutsun ensi vuoden juhliin Hämeenkyröön. Kutsujana Hämeenkyrön karjalaisten puheenjohtaja **Risto Toiviainen**, joka kapaloissa siirrettiin sodan jaloista Hämeenkyröön. Risto on työelämässä toiminut Tamperen Suojelupoliisin päällikkönä. Kutsujana oli myös

Riston tytär **Sari Hirvelä**. Erittäin kielitaitoinen Sari kuuluu Nokian Renkaiden johtoryhmään ja Rakel-tädin mielestä Sari on aidosti karjalainen. Hän kävi taannoin Toiviaisten matkassa Karjalassa ja kirjoitti nuoren näkökulmasta matkastaan Pyhäjärvi-lehteen.

Pyhäjärvijuhlien valmistelut ovat todella turvallississa käsissä. Tavataan siis ensi vuonna Hämeenkyrössä.

SALME RINTALA

Kokkolinnan juhlamuistoja löytyi vielä elokuulta 1939

Edellisessä Pyhäjärvi-lehdessä oli **Kaarina Pärssisen** tekemä juttu Kannaksen juhlilla Pyhäjärven Kokkolinnassa 6.8.1939. Hän kyseli, löytyykö vielä juhlilla mukana olleita henkilöitä ja heidän muistikuvaan tilaisuudesta. Lehteen tulikin asian tiimoilta pari yhteydenottoa, **Paula Hoikalta** ja **Toini Pelkoselta**.

Paula Hoikka Sastamasta kertoo olleensa juhlissa veljensä **Paul Hanskin** ja naapurin pojan, **Emil Hinkkasen**, kanssa.

– Matkan teimme polkupyörillä. Päivä oli todella kaunis ja lämmin kesäpäivä. Juhlaväkeä oli saapunut runsaasti. Sotilasotokunta huolehti musiikista. **Jalmari Pusa** puhui toivorikkaasti ja sytyttävästi maamme nuoresta itsenäisyydestä.

– Mukana oleva valokuva pojista on otettu suojeluskuntatalon, Kokkolinnan portailla suojeluskuntapuissa. Se oli viimeinen rauhajan kesä.

Kuvan otti Paula Hoikka. Hänen veljensä kaatui 12.8.1941 Aunuksessa.

Emil Hinkkanen ja Paul Hanski Kokkolinnassa Kannaksen juhlilla elokuussa 1939. Kuvan ottaneen Paulin sisko Paulan varjo näkyy kuvan alareunassa.

”Kesän arvokkaimmat isänmaalliset juhlat”

Juhlat olivat kesän arvokkaimmat isänmaalliset kotiseutujuhlat. En tiedä, kuinka monta vuotta juhlia on pidetty, mutta parhaimmat ohjelman suorittajat ja puhujat sinne on saatu. Yleisömenestys oli hyvä.

Pyhäjärvi, joka vuonna 1939 oli järjestelyvuorossa, oli Kannaksen keskeisimpiä pitäjiä. Juhlat olivat 6.8.1939 Kokkolinnassa, varauduttu ulkoilmajuhlaan eikä ilmojen haltija pettänyt. Kaunis oli juhlapaikka Suojeluskuntatalon maisemissa.

Hyvissä ajoin aloitimme tyttöystäväni kanssa suunnitella polkupyörämatkaa Käkisalmeista. Käkisalmeen oli kodistani matkaa 43 kilometriä, Kokkolinnassa oli ehkä 15 kilometriä lähempänä. Matka oli minulle tuttu, olin lähes kahden vuoden ajan viikonloppui-

sin tehnyt tuon matkan. Juhla-aamuna klo 7 aloitimme matkan, ystäväni kävi sukuloimassa, minä ajelin suoraan kotikylääni ja uimarantaan. Olimme sopineet aloittavamme juhliliset päiväjuhlassa. En muista juuri mitään arvokkaasta ohjelmasta, muistan pitkät penkkirivit ja 2000 innostunutta juhlijaa. **Viikan** sisaruksilla ja **Kaasalaisen Annikilla** oli Pyhäjärven uutukaiset kansallispuvut, väriläikkänä muutama Etelä-Pohjanmaan puku.

Paljon näimme sinä päivänä. Ehkä monella oli jo pelkoa mielessä, mitä seuraava? Päivälleen kaksi kuukautta tästä päivästä saivat juhlijat käskyn tositoimiin, niin kuin minäkin.

Uusi vuorokausi oli jo alkanut, kun käänsimme pyörät kohti Käkisalmea. Ajelimme rauhassa ja pu-

huimme. Ystäväni oli uutla ropotit ja hoviherrojen valta. Mainitsin säkeen karjalaisesta runosta; ”Se orjana ollut on ounaan herran, se vaivaa nähnyt on toisen verran, enemmän kuin Suomi muu”. Ei auttanut kuin pysäyttää pyörät ja kertoa hänelle lisää.

En muista mitä oli kello, kun haikain mielen erosiimme. Minun oli ajettava asunnolleni läpi kaupungin, muutama mies oli liikkeellä, kukaan ei matkaani häirinnyt. Käkisalme näytti kauniit, turvalliset kasvonsa.

Kello oli varmaan neljän maissa, kun pääsin asunnolleni, mielessä kaikuivat sanat:

”Maailman tieni, jos minne mun viekin, kotoisia kunnaita unhoita en”.

TOINI PELKONEN

Laulujuhlla Sortavalassa Kalevalan laulumailla

Sortavala tarkoittaa jatkuvassa kaskivuoroviljelyssä olevaa aluetta, sortavien eli kaskea kaatavien maata. 1200-luvulla alueella syntyi ensimmäinen korkeakulttuuri. Kalevalainen laulu- ja soittoperinne eli aikoinaan seudulla vahvana. Sortavalassa oli talvisodan alkaessa asukaslukuunsa suhteutettuna maan vilkkain musiikkielämä. Suomen kouluihin valmistui Sortavalan seminaarista opettajia ja Helsingistä kuusi kilometriä kaupungin keskustasta pohjoiseen sijainneesta koulukalustetehtaasta pulpetteja ja muuta kalustoa.

Ensi kerran Vakkosalmessa oli valtakunnalliset laulujuhlat 1896. Mukana olivat myös runonlaulajat ja kanteleensoittajat. Laululavan piirsi tuolloin arkkitehti **Aulis Blomstedt**. Toiset laulujuhlat pidettiin 1906. Vuoden 1926 laulujuhlia varten **Jean Sibelius** sävelsi sekakuorolle ja orkesterille kantaatin ”Väinön virsi”. Kalevalan riemuvoonna 1935 olivat laulujuhlat, jotka kokosivat yli 20000 henkilöä. Tuolloin Sortavalan väkiluku väheni kertaistui. Moni juhluvieras halusi palata entiseen kou-

luakaupunkiinsa tai vierailla Valamossa. Alueen asukkaat olivat varmasti kaikki mahdollisuuksiensa mukaan järjestelyissä mukana. Juhlien yhteydessä paljastettiin kuvanveistäjä **Alpo Sailon** Runonlaulajapatsas Kolmikulmapuistossa Suomen Pankin edustalla. Patsas kuvaa tunnettua karjalaista runonlaulajaa **Pedri Shemeikkaa**. Patsas on edelleen hyväkuntoisena paikallaan ja alue yhä puistona.

Vakkosalmi on hyvä paikka pitää laulujuhlat. Alue on kävelymatkan päässä keskustasta, katso-mo laskeutuu esiintymislavaa kohti loivan mäen myötä, suurten kuusten ympäröimänä. Lapsiperheetkin voivat vapaasti liikkua alueella juhlan aikana.

Sortavalassa järjestettiin 7.-8.7.2012 viidennen laulujuhlat. Järjestelyihin osallistuivat Laatokankarjalaisen liitto ry., yhdessä suomalaisen karjalaisjärjestöjen, sekä Sortavalan kaupungin, Sortavalan piirin ja Karjalan tasavallan kulttuuriministeriön, että eri kulttuuriorganisaatioiden kanssa. Mukana oli laulajia myös Virossa.

Karjalan Kaiun laulajia,takarivissä keskellä pyhäjärveläinen Pirjo Kiiala. Kuva: Väinö Valtonen.

Puoli vuotta talvisodan päättymisen jälkeen Tampereella perustettu Karjalan Kaiu lähti myös mukaan. Niiralasta saimme matkaseuraksi Ylen A-studion toimittajan ja kuvaajan. He olivat julistaneet Suomi-Venäjä -kuorosodan, jolle arvuuttelivat voittajaa. Jätimme pasilalaiset Sortavalan Seurahuoneen eteen, hotelli on 1909 valmistunut ja nyttemmin kunnostettu. Matkamme jatkui Hotelli Piipun pihaan, joka on entisen Kiviniemen sahan tiloihin rakennettu. Joidenkin matkalaistemme sukulaisia oli ollut sahalla töissä. Majapaikkaamme Lambergin lomakylään Riekkalansaaressa johtava maantiesilta ei automme painoa sallinut, joten linja-auton jätimme Piipun pihaan. Jatkimme matkaa paikallissella, pienemmällä linja-au-

tolla. Sillalle tultuamme nousimme autosta ja jatkoimme kävelen yli. Mukanamme olleet entiset sortavalalaiset tiesivät kertoa, että paikalla oli aikoinaan ollut lossi. Sakea pölypilvi perässämme ajoimme Sortavalasta neljä kilometriä majapaikkaamme. Hirsimökkikylä on nykyajan vaatimukset hyvin täyttävä. Tältä suunnalta katsottuna Laatokka poikkeaa täysin siitä aavasta ulapasta, jonka Pyhäjärven suunnalta olemme nähneet. Kautis saaristo suojaisine poukamineen oli elämys. Uimavesikin oli lämmintä.

Sortavalan kaupungin perustamisen 380-vuotisjuhlaa vietettiin kaupungissa lauantaina samanaikaisesti laulujuhlien kanssa. Nyky-Sortavalassa on vielä suomalaisaikaisia raken-

nuksia melko paljon. Kaupungin satamasta voi yhä lähteä vierailulle Valamoon, jonne matkaa on 40 kilometriä. Tutustumisen arvoinen on lähellä satamaa sijaitsevan Kronid Gogolevin taidegalleria. Puu muotoutuu taitavan veistäjän käsissä uskomattomasti. Ihmisten ilmeetkin on saatu reliefeissä näkyviin – äänet on helppo kuvitella. Näyttelytilassa on myös pieni osasto Suomen ajan puista ja käyttöesineistä.

Sortavalan laulujuhlat – karjalainen praasniekka ei ollut tietysti sitä mitä 77 vuotta sitten, jollaiseksi perinteet sen aikojen kuluessa olivat tehneet. Juhlat kannatti kuitenkin herättää ruusuksen unestaan. Ilma oli kesäisen lämmin, lähes helteinen. Juhla kesti melko pitkään, koska juonnotkin

olivat kolmella kielellä; venäjäksi, suomeksi ja karjalaksi. Jokainen esiintyjäryhmä lauloi vuorollaan. Viimeisenä ohjelmanumerona esiintyjät ja yleisö yhdessä lauloi Sortavalassa syntyneen professori **Reijo Pajamon** johdolla ”Jo Karjalan kunnalla lehtii puu”, kukin omalla kielellään.

Yhdessä venäläisten ja virolaisten kanssa laulaessa tuntui, että meillä Kalevan kansalla on perintönä yhteistä, säilyttämisen arvoista historiaa.

Tämäkertaisen ”kuorosodan” voittajaksi julistettiin sitten Suomessa nähdessä TV-ohjelmassakin itse laulujuhlat. Jatkoakin on jo suunnitteilla.

Mahdollisesti jo ensi vuonna juhlat järjestetään Petroskoissa.

PIRJO KIIALA

Pyhäjärveläisten saunaillassa laulut raikuivat hirssipuuron ja piirakoiden voimalla

Elokuisesta leppoisanhenkisestä saunaillassa Karjalaisten kesäkodilla Jollakassa on tullut traditio pyhäjärviseläläisille. Kooalla oltiin jo neljäntenä peräkkäisenä kesänä. Uutta tämän kesäisessä kokoontumisessa oli tilaisuuden yhdistäminen Pääsky ry:n järjestämään lauluiltaan, jonne väkeä alkoi virrata, kun olimme kuulumiset pyhäjärveläisten kesken vaihtaneet ja tarjoilut nautiskelleet.

Turhaan ei tilaisuutta järjestetty. Paikalle ennätti nykyin 17 Vpl. Pyhäjärvi-seuran jäsentä ja ystävää tapaamaan rennon yhdessäolon merkeissä toisiaan ja ihaillemaan suunnattoman upeita maisemia Kesäkodin kalliioilta. Kun ilta eteni ja ehdittiin yhteislauluiltaan, oli kesäkodille kertynyt kaikkiaan jo 41 osallistujaa, Osa jäi nauttimaan makoisista löylyistä ja +16 asteisessa merivedessä uinnista.

Karjalaisten kunnan kesäkekkereiden tapaan nautittiin talkoovoimin valmis-

tetuista runsaista pöydän antimista, joka ruokalista julkistetaan nyt. Erikoisuutena tarjottiin jälleen hirssipuuroa, uunissa paistettua ihanaa perinneruokaa. Tällä kertaa sen oli kotonaan Vihtin Nummelassa valmistanut Mirja Näriäinen, jonka puolison, vahvasti pyhäjärveläisjuurisen Martti Toivonpoika Näriäisen poimimista runsaista mustikkasaaliista tehtyä mustikkasoppaa nautittiin puuron kyytipokana. Jos oikein, oikein perinteisiä makuista elvyttää halusi, niin teki kuten silloin lapsena ennen. Siemäli mustikkasoppaa lasista ja haukkasi munavoilla voideltua tuoretta perunakakkaraa päälle. Mallia tähän näytti Anja Pärssinen.

Hirssipuuron ja mustikkasopan lisäksi nautittiin munavoin kera Anja Pärssisen suussasulavista riisipiirakoista ja kielen mennessään niin ikään vievistä Maija Luukkasen perunakakaroista. Omenapiirakkaa vaniljakastikkeella oli

valmistanut Raili Huovila ja yllätykseksi vielä mansikkakakunkin taikonut Mirja Näriäinen.

Saunailan järjestämisestä lauluillan yhteyteen saatiin nyt hyviä kokemuksia. Moni kotiinlähtijä toivoi vastaavan, rennon tilaisuuden järjestämistä Kesäkodilla vastekin.

KAARINA
PÄRSSINEN

Karjalaisten kesäkodin päärakennus Villa Bergsund toimii Karjalaisten kesäkodin päärakennuksena. Erikseen ovat saunarakennus rantaviivan tuntumassa ja keittokatos kalliotasanteella.

Kesäkodin historiaa ja toiminnan tätä päivää esitteli Anja Lehtinen (vas.). Kuulijoina Maila Hallikas, Kaarina Halonen, Kaarina Pärssinen, Maija Luukkanen sekä kuvassa selin Aili Huovila ja Martti Näriäinen. Kuvat: Merja Kalenius.

Äidin lapsuuden kotitalo Pyhäjärven Salitsanrannalla: Pietarilaisen perheen kesäasunto kotiseutumatkan kohteena

Osallistuin nyt kesäkuussa ryhmämatkaan, joka suuntautui Vpl. Pyhäjärven alueelle. Halusin vierailla myös äitini synnyinkodissa.

Äitini **Hilja Lehtonen**, o.s. **Partanen** oli 12-vuotias joutuessaan ensimmäisen kerran lähtemään kodistaan Vpl. Pyhäjärven Salitsanrannalta. Lähtiessään juhannuksen alla 1944 toisen kerran evakkoon hänen piti vielä kiivetä katolle irrottamaan radioantenni.

”En ikinä enää muuta tänne asumaan, kun täältä aina täytyy lähteä pois”, hän muistaa huutaneensa katolta.

Äitini isän **Heikki Partasen** omistama talo Salitsanrannalla säilyi sodan tuhoilta ja sai uudet neuvostoasukkaat.

Uudet asukkaat ja talon laajennus

Nykyään talon omistaa pietarilainen perhe, joka pitää sitä kesäasuntonaan. Perhe ei kuitenkaan ole talon ensimmäinen neuvosto-omistaja. Tähän sukuun talo on tullut vuonna 1961.

Talossa on vuosien mitaan tehty runsaasti rakennustöitä. Jo äitini käydessä talossa vuonna 1990 taloa oli laajennettu rakentamalla siihen katettu terassi, jolta avautuu upea näköala Pyhäjärvelle. Muutama vuosi sitten entisen navetan sijoille oli rakennettu sauna, ja nyt vieraillessamme koko talon mittainen etuterassi oli viimeistelyä vailla.

Tulkkinamme toiminut Musakan lomakylän omistaja Antti Musakka osoittaa kaivoa, josta jo äitini lapsena nosti vettä.

Saunaa voisi hyvinkin pitää suomalaistyyllisenä, lukuun ottamatta sitä venäläiselle saunalle tyypillistä piirrettä, että kiukaan tulipesä aukeaa saunan eteisen puolelle.

Pihassa on säilynyt sotia edeltävältä ajalta muun muassa edelleen toimiva kaivo, johon omistaja on ainoastaan lisännyt renkaat.

Talo synnyttää

muistoja ja luo siteitä Kävellessäni nyt talon pihamaalla muistelen äidiltä kuulemiani tarinoita talosta ja niistä tunnelmista, mitä kodin jättäminen synnyttää. Ajatukset herättävät tunteita myös itsessäni.

”Talvisodan sytyttyä evakkoon lähtö tapahtui nopeasti. Lähtökäsky tuli myöhään illalla. Lehmätkin oli jätettävä navettaan”, Huittisissa asuva äitini kertoo ensimmäisestä evakkoon lähdöstään.

Vuonna 1990 äitini teki matkan Vpl. Pyhäjärvelle ja vieraili silloin myös talossa, jossa oli viettänyt lapsuutensa. Vastaanotto ta-

Äitini lapsuuden kodin pihamaalla kulkeminen oli tunteita herättävää.

lossa oli ystävällinen ja tapaaminen lämminhenkinen. Saman ystävällisyyden sain kokea itekin käydessäni nyt ensimmäistä kertaa äitini entisessä kodissa.

Sodan muistoista huolimatta suomalaisten ja venäläisten ihmisten välillä voi

olla lämmin side. Tällaisen syntymiseen voi olla vaikuttamassa esimerkiksi talo, joka toiselle osapuolelle tuo mieleen kipeitäkin muistoja – joko omakohtaisia tai vanhemmilta kuultuja – ja toiselle on osa tämän päivän elämää.

Tapaamisten yhteydessä voidaan pistää pöytä koreaksi ja nostaa molemminpuolisen ystävyyden malja.

HANNU
LEHTONEN

Mouhijärven Karjalaseura antoisalla kesäretkellä lähimaisemissa

Mouhijärven Karjalaseuran perinteinen kesäretki järjestettiin aurinkoisena sunnuntaina 22.7 suuntautuen naapuripiitäjän, Hämeenkyrön, maisemiin. Matka alkoi puolilta päivin Mouhijärven Uotsolasta **Jouko Tyyskän** bussikuljetuksella kohti Nokian Siuroa ja M/S Purimon laituria.

Meitä matkalaisia oli ilmoittautunut mukaan kaikkiaan 26 henkeä. Ennen M/S Purimo-laivan kannelle astumista puheenjohtajamme **Kari Äikästö** votti meidät kaikki tervetulleiksi perinteiselle retkellemme nauttimaan luonosta ja kulttuurista. Laivamatkalla Hämeenkyröön saimme ihastella kauniista Jumesniemen ja Mahalan maisemista laivan henkilökunnan kertoessa niin historiankuin nykypäivänkin tarinoitavesireitin varrelta. Laitilan sillanpielen laituri oli meidän ”pätesatama”, kun itse M/S Purimo jatkoi seilaamista kotilaituriinsa Pappilanjoelle, Frantsilan Kehäkukan viereen.

Laivasta bussiin ja matkamme jatkui Laitilan sillalta kohti Myllykolun Kesäteatteria. Näin **Frans Eemil Sillanpää**synnyinmaisemissa kun olimme, niin mikäs sen paremmin olisi voinut päiväämme sopia kuin Myllykolun Eemeliteatteriesitys. Saimmehan jo laivamatkalla kuulla koko Suomen taatan ja arvostetun nobelistikirjailijamme viihtyneen lapsuusmaisemissaan ja huvilassaan ni-

meltä ”Saavutus”, joka on edelleen Sillanpään suvun käytössä.

Itse kesäteatteri ja Myllykolun museoalue oli kokenut ison perusteellisen remontin, joten nykyiset puitteet antoivathienon mahdollisuuden meidän katsojien nauttia näytelmästä täysin siemauksin.

Panu Rajalankäsikirjoittama näytelmäkappale kertoo F.E. Sillanpään lapsuudesta. Näytelmä oli ensimmäinen Myllykolussa esitetty näytelmä vuonna 1972, joten kesäteatteri juhlii tänä kesänä myös 40-vuotista taivaltaan. Näytelmä kertoo vaatimattomista oloista lähtöisin olevasta erikoisesta pikkupojasta, josta tulee Suomen ensimmäinen Nobel-palkittu.

Näytelmän oli ohjannut **Vilma Tala** ja tämä nuorekas musiikkivoittoinen esitys sopi loistavasti Myllykolun uudistettuun amfiteatteriin.

Aurinkoisen sään jatkussa matkamme jatkui Heinijärven idyllisen kyläraitin kautta Sastamalan Häijänsä sijaitsevaan Koiviston Kestikievariin. Hämmäläisen pitopöydän antimien ja lihaisten ruokapatojen ääressä oli hyvä vaihtaa kuulumisetsekä summata retkemme tapahtumat. Kiitokset matkatoimikunnalle – **Tuula Pensasmaa**, **Rauho Savia** ja **Hely Musakka** – retken järjestelyistä. Retki onnistui täydellisesti sääoloja myöten.

Helppo oli päivän päätteeksi todeta, ettei aina tar-

vitse lähteä merta edemmäs kalaan, sillä ihan lähimaastossakin löytyy mielenkiintoisia kesätapahtumia, on kaunista luontoa ja maisemia katseltavaksi.

Hämeenkyrön retkemme teeman mukaisesti ja F. E. Sillanpäänsanoja lainatakseen: ”Järvi on maiseman silmä”.

ASTA
SEPPÄLÄ-PUPUTTI

Mouhijärven Karjalaseura ryhmäkuvassakesäretken päätteksi Koiviston Kestikievarin pihassa.

Idylliä parhaimmillaan. Kauniisti harmaantuneet hirret ja punainen pelargonia ikkunalla. Museona toimiva F.E. Sillanpään synnyinkoti Hämeenkyrön Myllykolussa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtajat

Hallituksen
puheenjohtaja
Yrjö S. Kaasalainen
Harjavalta,
Kallenk. 10
29200 Harjavalta
puh. 0400-626 770,
yrjo.kaasalainen
@luukku.com

Hallituksen
varapuheenjohtaja
Juhani Forsberg
Helsinki,
Ryytimaantie 19 A 8 00320
Helsinki,
puh. 050-511 2899,
juhaniforsberg
@gmail.com

Hallintoneuvoston
puheenjohtaja
Esko Pulakka
Nokia, Kuljunperäntie 189
37200 Siuro
puh. 044 383 0867
esko.pulakka @gmail.com

Nimenmuutos sukuseuralle: Pyhäjärven Pakariset

Maria ja Juho Pakarisen sukuseurasta tuli Pyhäjärven Pakariset. Orivedellä 4.8. vietettiin Pakaristen sukuseuran kokousta ja kyseinen sukujen toiminnan yhtyminen koettiin mielekkääksi. Enää ei puhuta ”toisenlaisista Pakarisista”.

Hallitukseen valittiin **Tappio Pakarinen** Huittisista, **Kari Pakarinen**, **Jorma Pakarinen** ja **Helena Salmi** Stormista, **Teuvo Huotari** ja **Seppo Huotari** Tampereelta, **Birgit Huotari** Lahdesta ja **Markku**

Pakarinen pääkaupunkiseudulta. Sihteerinä jatkaa **Mari Pakarinen** Tampereelta, puheenjohtajana **Olli-Pekka Järvinen** Tyrnävältä ja itseohjeutettuna kunniapuheenjohtajana **Esko Pakarinen** Somerniemeltä.

Erikoishistorioitsijana toimii **Kalle Pakarinen** Itä-Suomesta soveltuvien osin hallituksen pyytessä.

Kokous meni leppoisaksi merkeissä, teemalla ”lauantai on piirakkapäivä”.

Oriveden opisto oli pannut parastaan ja piirakoiden lisäksi nautimme karjalanpaistia sekä lopuksi makoisat kakkukohvit.

Sukuyleisöä viihdytti ”Aikapojat” lauluryhmä, joka suurelta osin koostuu Pakarisen heimolaisista.

Seuraava tapahtumamme on Ripovuoden ruskaretki 30.9. puoliltapäivän Huittisissa. Tervetuloa!

Terveisin

- OKE

Pakariset kävivät virkistäytymässä Pyhäjärvellä

Pyhäjärven Pakariset vahvistuksineen matkasivat Viipurin läänin Pyhäjärvelle 28.6.-30.6.2012. Mukana oli lähes 30 matkaaajaa, osa kokoneempia Pyhäjärven kävijöitä, mutta moni oli mukana ensimmäistä kertaa. Retkikunnan ehdoton pää oli Keljan poika **Jouko Pakarinen**, jonka opastus ja tarinat paikoista olivat omaa luokkaansa, ilman häntä olisi matkasta jäänyt puuttumaan paljon.

Yövyimme Musakan lomakylässä, virkistäydyimme Pyhäjärven viileissä aalloissa ja teimme retkiä lä-

hiseuduille. Kävimme Pakarisen mäellä Keljassa, Saltsanrannan koululla, Soranlahdessa, Käkisalmessa ja Pyhäkylän muistomerkeillä. Osa matkalaisista kävi tänä aikana Konevitsassa ja Kuoppalammella.

Illat vietimme iloisissa merkeissä tarinoidessa ja uusia suvun tapahtumia suunnitellen. **Kalle Pakarinen** oli löytänyt uutta tietoa sukumme alkuperään liittyen ja hänen esitelmänsä oli illanvieton huippuhetki.

Maisemissa oli vielä jäljellä sitä kauneutta, mistä me nuorempi polvi olem-

me saaneet kuulla, mutta valitettavan paljon oli kadonnut uusissa käsissä.

Onneksi voimme palata vanhempiemme ja isovanhempiemme tarinoin ja kuviin, sillä eri aika ja kulttuuri ovat nyt näkyvin osa Pyhäjärveä ja koko Karjalaa.

Esivanhempiemme महता yhteishenki ja toimeliaisuus tulivat esiin monessa puheessa, tätä perintöä voimme kaikki jatkaa, missä ikinä asummekaan.

MARI PAKARINEN

Kari Pakarinen ja Olli-Pekka Järvinen Laatokan aalloilla.

Vilho ja Matti Pakarisen jälkeläisiä Konevitsassa ja Kuoppalammilla

Olen nuoresta 52 vuoden iästani huolimatta käynyt jo neljä kertaa Pyhäjärvellä esi-isiemme entisillä synty- ja asuinsijoilla. Tätä retkeä miettiessäni ja suunnitellessani päätin avartaa ja haluta retkeltä hieman enemmän.

Olin Matti-papalta kuulut useasti kertomuksia, kuinka hän nuorena sotamiehenä joutui olemaan vartiossa Konevitsan luostarisaaressa Laatokalla ja kuinka häntä toiminnan miehenä tympäi olla ikään kuin tyhjän panttina kauniiden hiekkasärkkien keskellä Laatokan saarella.

Samoin olin sekä kuullut, että lukenut kirjallisuudesta siitä, että sukumme maiden läheisyydessä, suoraan ns. Sikovitsan peltojen ja metsien takana olisi maastollisesti ihastuttava soraharju kirkasvetisine lampineen ja järvineen, eli Kuoppalammin alue. Siellä kuulemma jo ammoisina aikoina oli ruotsalainen sotaherra Jaakko de la Gardie pitänyt leiriään ja viihtynyt pidemminkin tovin.

Näissä mietteissä nojailin

Musakan Antin baaritiskillä saapumisiltamme hetkinä ja kuulin Antilta, jotta ryhmä Viitasaaressa ja Keski-Suomen karjalaisia olisi seuraavana aamuna lähdössä Konevitsaan opastetulle kierrokselle – niinpä toimintasuunitelmani oli selvä.

Pakarisen Kari eli Villen ja Kertun poika lähti kaverikinsä matkaan ja perjantaiamuna suuntasimme maasturin keulan kohti Laatokkaa ja Rotjalahden kansainvälistä venesatamaa. Mikään ei ollut kuuteen vuoteen muuttunut, ränsistyneitä aluksia oli tullut ehkä pari lisää ja osoituksena yksityisyrityksistä rannassa törötti täyden palvelun matkamuisto- ja virvokioski.

Nousimme ruosteiseen, mutta ehjään laivaan, jossa merirosvoiksi pukeutuneet kansipojat ottivat meidät vastaan ja mukava aurinkoinen kolmenvartin risteily kohti Konevitsaa alkoi. Keski-Suomen Värttinä viritteli kaihoisia laulujaan ja Karin kanssa hyräi-

limme myös mukana. Karin kuuluu legendaariseen Aikamies-pojat orkesteriin, joten häneltä lauluhommat kävivät.

Saareissa teimme yli kolmen tunnin kiertokävelyn ja perehdyimme saaren ja luostarin historiaan ja nykypäivään. Isä Arseni on paikan aikoinaan perustanut ja hevosenpään muotoinen iso kivi on ollut pyhä uhripaikka jo ammoisina aikoina. Uhrina on annettu hevonen pyhille hengille ko. kivellä.

Koni on hevonen ja Konevitsa – siis sana, on johdannainen hevos-sanasta.

Kuulimme myös slaavilaista kirkkolaulua kolmiäänisesti ja maistelimme caffen antimia, listalla olisi ollut jopa blinjejä. Ja kahvi maidon kanssa oli 20 ruplaa kalliimpi kuin ilman maittoa.

Saaren ja luostarin nykytila kannattaa itse kunkin käydä toteamassa. Paljon on tehtyä jäljellä. Munkkeja on melko vähän kuulemma 12 kappaletta.

Paluu sujui yhtä aurinkoisissa merkeissä, ja saimme mukavaa opastusta muilta matkalaisilta, kiitos heille, jos tätä luette.

Kohtasimme muun ryhmämme Pyhäjärven hautumailla, ja Kuoppalammin mukaamme lähtivät Sepi ja Tepi Huotari.

Vauhdikkaan jeeppi-safarin päätteeksi veljekset sukselsivat kirkkaaseen ja raikkaaseen Kuoppalammin veteen huuhtomaan päivän pölyt.

Paikallismiehiä: Kakaralampi, Tielampi, Kuoppalammi; ainakin nämä muistan Antin esitelleen.

Tie-olosuhteet olivat suht' haastavat, mutta oli pa sinne paikallisten nuorten Lada-autokin päässyt, ja entiset kujeet tuntui nuorisolla olevan mielessä. Kopukka-lauttakin oli käytettävissä ja korkealla mäntyjen kyljessä uintihippylava.

Kyllä uni maittoi Musakan hyvässä majoituksessa vauhdikkaan ja kivan päivän päätteeksi.

Pakaristen matkalaisia ryhmäkuvassa Musakalla.

Konevitsan luostarista.

Juttelimme porukalla, että sukuseuramme seuraava matka saattaakin kohdistua alueen todelliseen suurkaupunkiin, eli Pietariin, mutta siitä tehdään sitten jo ihan toinen juttu.

OLLI-PEKKA
JÄRVINEN

Kari Pakarinen ja Olli-Pekka Järvinen kesämatkasta nauttimassa.

Henttosten sukukirja valmistui: mukana 14 500 henkilön tiedot

Vuonna 2004 Turussa pidetyssä Henttosten sukuseuran kokouksessa päätettiin Henttosten suvusta tehdä sukututkimus sekä laatia sukututkimuksen pohjalta sukukirja. Vuonna 2005 sukuseura teki sopimuksen sukututkija Jarmo Paikkalan kanssa sukukirjan laatimisesta. Sopimuksen mukaan sukukirjan piti olla valmis 2008. Sukukirjan teko on kuitenkin myöhentynyt vuosilla - osin siksi, että siitä saataisiin perhe- taulujen osalta kattavampi.

Kirja julkistettiin virallisesti Aulangolla 4.8.2012 pidetyssä sukukokouksessa.

Sukuseuran kirjatyöryhmä päätti v. 2009, että kirjasta tulee kovakantinen A-4 -kokoinen teos. Kirjan sivumääräksi vahvistettiin 576 sivua. Kirjatyöryhmän jäsenet (jotka ovat edustaneet suvun asuinpaikkoja Karjalassa) ja monet muut laativat kirjaan runsaasti suvuun liittyneitä artikkeleja. Loppuvaiheessa todettiin, että suurin osa artikkeleista joudutaan jättämään pois, koska perhetulot vei-

vät oletettua enemmän tilaa. Perhetaulujen ja henkilöhakemiston lisäksi kirjassa on suvun asuinpitäjien lyhyet esittelyt, suvun vaakunaa koskeva artikkeli sekä sukuseuran historiaa käsittelevä artikkeli. Näiden lisäksi **Sirkka** ja **Jarmo Paikkala** ovat laatineet kirjaan Henttosten nimeä koskevan artikkelin.

Henttosten sukuseuralla on tarkoitus toimittaa myöhemmin toinen sukukirja. Tämä kirja koostuisi nyt 1. kirjan ulkopuolelle jäävästä aineistosta ja myöhemmin kirjoitettavista artikkeleista.

Henttosten sukua käsittelevän kirjan nimi on MYÖ HENTTOSET KARJALAST.

Pääosa Henttosten suvusta on lähtöisin Länsi-Kannakselta - Antrean, Jämsän, Kirvun, Ruokolahden sekä Johanneksen pitäjistä. Satunnaisesti Henttosia asui myös Viipurin alueella.

Henttosten suvun alkukotina pidetään Antrean Henttolan kylää, jossa Henttosia asui jo 1500-lu-

vun puolivälissä. Antrean 1. Henttosen olivat sotilaita, jotka palvelivat Ruotsi-Suomen armeijassa. Suvun vaakunassa on neljä hevosenkää ja aaltoileva Vuoksi. Vaakunassa olevat hevosenkengät ilmaisevat, että suvun alkuperäiset edustajat ovat olleet sotilaita ja talonpoikia. Vuoksi taas kuvaa suvun jäsenten asuma-alueita Länsi- ja Itä-Kannaksella.

Toinen Henttosten asuma-alue sijoittui Laatokan rantapitäjiin VPL Pyhäjärvelle ja Sakkolaan. VPL Pyhäjärvellä ensimmäiset Henttosen ovat käräjäpöytäkirjojen mukaan asuneet 1650-luvun lopussa. Pyhäjärvellä Henttosen asettuivat aluksi asumaan Miissuan kylään. Täältä Adam Henttonen poikansa Henrikin kanssa muutti 1750-luvun lopussa Pyhäkylään.

Pyhäkylässä asui sotiin asti kaksi sukuhaaraa. Pyhäkylästä suku levittäytyi 1700-luvun lopussa Yläjärvelle, josta osa suvusta muutti 1800-luvulla Filiky- lään. 1854 Kaarle Hentto-

nen muutti Pyhäkylästä kotivävyksi Salitsarannalle Mulin taloon. Talo sijaitsi ainakin 1850-luvun puolivälissä Laatokan rannalla Rannansalossa (1900-luvulla Rantakylässä nimetyssä kylässä). Kaarle Henttosen perilliset Heikki, Karin ja Matti Henttonen hankkivat 1900-luvun alussa omistukseensa Rantakylästä entisiä lahjoitusmaista lohkaistut tilat.

Mihin VPL Pyhäjärven Henttosen muuttivat sodan jälkeen? Pyhäkylän alueelta muutto pääasiassa suuntautui Etelä-Satakuntaan Sastamalaan (entiseen Vammalaan) ja Kauvatsalle. Yläjärveltä lähtöisin olevat asettuivat asumaan Mouhijärvelle, Forssaan, Jyväskylän seudulle ym. Rantakylän Henttosen muuttivat pääasiassa Pohjois-Satakuntaan Jämijärvelle ja Parkanoon. Nykysin VPL Pyhäjärven Henttosia asuu ympäri Suomea.

Sakkolaan ensimmäiset Henttosen tulivat 1670-luvun taitteessa. He asettuivat

asumaan Lobrolan kylään. Lobrolassa suku asui aina 1800-luvun alkupuolelle asti. Suku levittäytyi Sakkolassa mm Vilakkalaan. Sakkolan haaran suku oli 1700-luvun puolivälissä kuolla kokonaan, koska lähes kaikki sukuhaaran lapset menehtyivät erilaisiin tauteihin. Ainoastaan yksi Sakkolan alkuperäinen sukuhaara on säilynyt nykyään.

Lisävoimaa Sakkolaan toi 1840-luvulta Pyhäjärveltä muuttanut Abraham Henttonen (s. 1793), joka avioitui Sakkolan Karholasta olevan Valpuri Tenkasen kanssa v.1823. Tämän sukuhaaran jäseniä asuu nykyään mm. Satakunnassa.

Myö Henttosen Karjalasta -kirjassa on noin 14 500 henkilön tiedot. Osa tiedoista on päivitetty aina 2000-luvulle asti. VPL Pyhäjärveltä on 260 sekä Sakkolasta yli 100 perhetulua.

Kirjaa voi tilata mm. alikirjoittaneelta puh 040-753 20 40, s-posti: teuvo.henttonen@phnet.fi.

Kirjan hinta on jäsenmaksun maksaneilta jäseniltä: 1. kirja 70 euroa, 2. kirja 120 euroa, 3. kirja ja useampi 50 euroa/kpl. Ei jäseniltä kirjan hinta on 10 euroa kalliimpi/ kpl. Kirjan voi tilata myös

suoraan sukuseuran rahastonhoitajalta Seija Laineelta. Seija Laineen s-postiosoite on Jusela@

suomi24.fi. Tilauksen yhteydessä on suoritettava maksu Henttosten sukuseuran tilille Oulun Seudun OP:hen, tilinumero 045 740 892 013 0843. Maksajan nimen lisäksi on oltava tarkat osoitetiedot, jotta kirjat tulevat oikeaan osoitteeseen. Viitetietoihin merkintä kirjatilaus.

Kirjojen hinnan lisäksi peritään mahdolliset toimituskulut.

Antoisia tutkimus- ja lukuhetkiä sukukirjamme parissa.

TEUVO M. HENTTONEN
Henttosten sukuseuran pj (VPL Pyhäjärven Rantakylän haara)
osoite: Syrjätie 2, 15 880 Hollola

Vpl Pyhäjärvi Karilaisten serkut koolle

Serkkutapaaminen Tampereella Museokeskus Vapriikissa la 15.9.2012 alkaen klo 13 lounaalla Museoravintola Valssissa. Ruokailun jälkeen kokous auditoriossa sekä opastettu tutustuminen Vapriikin pysyvään Tampere-näyttelyyn. Ilmoittautumiset ja tiedustelut mielellään 10.9.2012 mennessä: Aune Kari puh. 040 547 9920 aune.kari@sci.fi. Paikka- ja karttatiedot: www.vapriikki.fi. Aulassa on käytössämme vastaanottopiste klo 12.30 lähtien. Museoravintolan ruokalista ja hinnat ovat Vapriikin nettisivuilla. Maksut maksetaan paikan päällä. - Tervetuloa Tampereelle.

Mikko ja Anni Karilainen (Vpl Pyhäjärvi) lapsista kuvassa Ville, Helena, Maikki, Aino (vanhempien välissä) sekä Kaisa

SASTAMALAN SEUDUN MUSEO

on avoinna kesä- ja elokuun ajankeski- ja lauantai-iltoina
klo 12-18 ja torstaista sunnuntaihin klo 12-16.
Muina aikoina sopimuksen mukaan.

Nähtävillä mm. Kädentaidot Vpl. Pyhäjärvellä -näyttely

Tiedustelut: p. (03) 5213 4554
Sastamalan seudun Museo, Jaatsinkatu 2 38210 Sastamala

Kotikokin kertomaa

Piiraat paistuvat kesällä ulkona

Kun minulla ei ole lapsuudenkodista lähdettyäni ollut haloilla lämmitettävää leivinuunia, olen joutunut paistamaan piiraat sähköuunissa. Talvella sähköuuni ei kuumenna keittiötä häiritsevästi, mutta pienessä kesämökissäni piiraiden paistaminen kesähetelillä on aiheuttanut pienen mökin lämpenemisen sietokyvyn rajoille. Tänä kesänä ongelma on poistunut.

Näin jo viime kesänä kesäpitäjäni Laukaan rautakaupan pihassa australialaisen Garth-merkkisen puutarhauunin. Se on valmistajan mukaan tarkoitettu erityisesti pizzan paistamiseen, mutta soveltuu myös muunlaisten ruokien valmistamiseen. Viime talvena uuni palautui mieleeni, ja päätin, että eiköhän se paista yhtä hyvin myös meidän karjalaisia "pizzoja". Soitin rautakauppaan ja varasin edelleen vielä myymättömän uunin itselleni. Uuni on tehty valuraudasta ja teräksestä, ja sen leivinuuniosassa on erillinen kiviariina. Uuni painaa pitkälti toistasataa kiloa, mutta sitä voi suhteellisen helposti siirrellä tasaisella kovalla alustalla sen omien pyörien varassa.

Uunissa on tulipesä, johon mahtuvat pienet klapit, sen yläpuolella on leivinuuni, ja edelleen se yläpuolella savustuskammio. Uuni kuumenee yllättävän nopeasti pienellä halkomäärällä karjalanpiiraiden vaattimaan lämpötilaan, 300 as-

teeseen. Uuni on jatkuvalämmittimen, mutta silti saavaraa, ettei lämpö nouse liian korkeaksi. Uunin jäl-

kilämpö ei tietysti ole kovin pitkä, mutta sekin on riittävä lyhyempiin tarpeisiin.

Olen tänä kesänä paistanut uunissa muutaman keran piiraita, ja se toimii vallan mainiosti. Leivon piiraat ulkona kuistilla, jossa jauhot saavat rauhassa lentää leivinlaudan reunojen yli kuistin lautojen rakoihin. Enää ei ole vaaraa pienen kesämökin ylikuumenemisesta!

Uunin hinta on alle 1000 euroa, ei siis ihan halpa, mutta mielestäni se on hintansa väärti. Siinä voi tietysti valmistaa muitakin ruokia, kuten karjalanpaistia ja uuniperunoita, siinä voi savustaa kalaa ja hauduttaa uunipuuroa. Jos haluat tutustua uunin toimintaan, googlaa netissä "garth outdoor oven", niin löydät uunin esittelyvideon.

JUHANI FORSBERG

Uuniin menossa Kuusaan koskesta saadut kirjoleh, taimen ja säynä.

Merkkipäiviä

Kaarina Pärssinen 70 vuotta

Monen toimen nainen Kaarina Pärssinen täytti 70 vuotta. Kuva: Merja Kalenius.

Kaarina Pärssinen on mukana lukuisissa yhdistyksissä, joista ohessa poimintoja:

- Karjalan Liitto, Liittovaltuusto; varajäsen 2008-2010, jäsen 2011- 2013
- Karjalaisten Pitäjähdistysten Liitto; hallitus 2008-2012
- Vpl. Pyhäjärvi-seura ry, hallitus 2003-2012, sihteeri 2003, puheenjohtaja 2004-2012
- Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö hallintoneuvosto 2011-
- Tampereen Ylipiston Karjalaiset; hallitus, sihteeri 1964-1966
- Pärssisen Sukuseuran hallitus 2008, sihteeri 2011-
- Konevitsa ry:n rivijäsen 1992 alkaen, matkojen vetämistä Konevitsaan 1990-luvulla, Suomessa varainkeruuta ja Konevitsassa talkootöissä 1993, 2008-2009.
- Helsingin ort. seurak. diakoniatyön vapaaehtois-työntekijä 2007-
- Tasa-arvokysymykset ovat vetäneet aktiivitoimintaan naisjärjestöissä, alueellisella ja osin valtakunnallisella tasolla (hallituksien jäsenyyksiä, sihteeriyttä) ja luottamustoimia ammattijärjestöissä.
- Kunnallispolitiikka, mm. HUS/Psykiatrisen sairaanhoidon lautakunnan vpj. 2009- ja kutsuntalautakunnan jäsen 2011-, aiemmin mm. koulu-, kulttuuri-sosiaalilautakunnassa.

Toiminta järjestöissä on ottanut aikaa, mutta antanut ystäviä ja tietotaitoa

Monessa karjalaisessa ja muussakin vapaaehtois- ja harrastustoiminnassa mukana oleva **Sisko Kaarina Pärssinen** täytti 70 vuotta elokuun puolivälissä. Hän on syntynyt jatkosodan aikana 15.8.1942 Vpl. Pyhäjärven Heinoisissa kymmenentenä lapsena **Aatami (Aati) Pärssisen** ja **Maria (Mari)**, o.s. **Kaasalainen**, perheeseen.

– Tosin syntyessäni oli elossa enää kuusi lasta ja kasvoin seitsenlapsisen perheen kuopuksena, Kaarina toteaa.

Karjalasta lähdettyä hän asui evakkoperheessään lyhyen aikaa ensin Keuruulla ja Suodenniemellä ja vuodet 1946-1960 Kiikassa. Keskkoulun hän kävi Tyrvään yhteislyseossa ja kirjoitti ylioppilaaksi 1963 Tampereella Sammon yhteislyseossa. Opinnot jatkuivat Tampereen yliopistossa, josta Kaarina valmistui yhteiskuntatieteiden kandidaatiksi 1968.

Työuransa hän teki pääosin työvoimahallinnossa vuosina 1968-2007 ammatinvalintapsykologina, josta ajasta viisi viimeistä vuotta päätoimisena osaaikaisena tiedottajana. Freelancer-toimittajana hän on kirjoittanut vuodesta 1978 alkaen useisiin päivälehtiin. Vpl. Pyhäjärvi-lehteen olemme saaneet Kaarina

Pärssisen kirjoituksia 1980-luvun alusta lähtien.

Karjalaisuuden kutsu
Kun on syntynyt ja kasvanut Vpl. Pyhäjärvellä asuneiden sukujen jälkeläisenä, karjalaisuus on verenperintöä. Se on näkynyt mm. Kaarinan opiskeluvuosina aktiivisena toimintana Tampereen yliopiston Karjalaisissa, joka vastasi osakuntatoimintaa. Seuraava aktiivivaihe syntyi kotiseutumatkoilla Pyhäjärvelle vuodesta 1991 alkaen.

– Kotiseutumatkoja olen tehnyt muutaman kymmenen verran ja vetänyt joitain matkoja; samasta vuodesta alkaen Konevitsan avauduttua, kertoo mm. Konevitsassa talkoomatkoilla käynyt Pärssinen.

Pääkaupunkiseudulla toimivan Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilaisuuksissa hän alkoi käydä muutettuaan Tuusulaan 1995, ja liittyi seuran jäseneksi 2002. Sitä tietä luottamustoimet ovat laajentuneet Karjalaisten pitäjähdistysten liiton hallitukseen ja Karjalan Liiton liittovaltuustoon.

– Järjestötoiminta on kiehtonut minua siitä asti, kun toimin nuoruusvuosina maatalouskerhon kyläpäällikkönä ja keskkoulun oppilaskunnassa. Olen toiminut elämän varrella lukuisissa järjestöissä. Voi olla,

että aktiiviosallistumisessa yhdistystoimintaan on mukana sukuvikaa, sisaruksien antamaa mallia, hän tuumaa.

Yhteistyön voimaa
Järjestöissä toimimisen Kaarina Pärssinen on kokenut hyväksi tavaksi osallistua ja vaikuttaa sosiaalisessa kentässä.

– Yhteistyö on voimaa! Olen myös järjestöissä toimiessani saanut tutustua hyvin mielenkiintoisiin ihmisiin ja laajentaa tietämystäni asioista, solminut pitkäaikaisia ystävyyssuhteita, tutustunut minua aina kiinnostaneeseen – mistä kai kertoo oma ammatin valintakin – erilaisten ihmisten elämään, ihmisten käyttäytymisen monimuotoisuuteen, ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Toiminta on usein aika palkitsevaa.

– Sellaiseksi sen kokee esimerkiksi silloin, kun huomaa, että on saanut ajetuksi, yhdessä toisten kanssa, asioita parempaan suuntaan. Tai kun näkee, miten on saanut väkeä ensin vedetyksi mukaan, ja sitten ihmiset nauttivat yhdessä toimimisesta, tukevat ja auttavat toisiaan.

Karjalaisen kulttuuriperinnön myötä Kaarina Pärssinen on kiinnostunut myös sukulaiskansojen, eri-

tyisesti virolaisten, kulttuurista. Kulttuuri kiehtoo muutenkin:

– Olen harrastanut käsityöiden tekemistä perinteikköillä, musiikkia, teatteria ja aiemmin myös puutarhatöitä, jotka nyt ovat jääneet vähemmälle fyysisten voimien ehtyessä. Viime vuosina olen sukeltanut sukututkimusharrastukseen. Siinä olen kyllä edelleen aivan aloittelija.

Tulevana talvikautena hän odottaa innolla paluuta vanhan rakkaan harrastuksensa, klassisen musiikin pariin.

– Saamillani syntymäpäivälahjarahjoilla olen voinut hankkia Radion Sinfonia Orkesterin (RSO) kausilipun Musiikkitaloon, hän iloitsee.

Tampereen, Hämeenlinnan ja Riihimäen asumisvuosien jälkeen hän on kotiutunut 1990-luvun puolivälistä lähtien Tuusulaan, jossa asuttaa vanhaa omakotitaloa. Siellä reilut kymmenen vuotta on kumppaninaan ollut kurkijokelaisuurinen mies.

Syntymäpäiväänsä Kaarina Pärssinen vietti matkoilla rentoutuen virolaisessa kylpylässä.

Lämpimät onnittelut näin jälkikäteen!

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Merkkipäiviä

Kerttu Liisa Pärssinen-Luoti täytti 85 vuotta 27.6.2012. Merkkipäivää vietettiin läheisten kesken Sastamalassa. Kerttu on syntynyt Vpl. Pyhäjärveltä Puikkoisten kylästä.

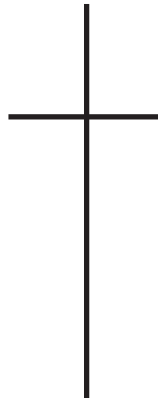
Selma Salovaara täytti 90 vuotta 30.6.2012 Tampereella. Merkkipäivää hän vietti lähipiirissä. Selma on Pyhäjärven Pöhlhölän kylästä **Helena** ja **Yrjö Kaasalaisen** nuorin lapsi. Suvun vanhinta onnittelevat sisarusten lapset.

Ylioppilaita

Heta Pärssinen kirjoitti 2.6.2012 ylioppilaaksi Väinö Linnan lukioista Urjalasta. Hän on Pyhäjärven Tiituan **Juho Pärssisen** jälkeläisiä. Juhon poika **Eino Pärssinen**, Einonpoika Turo, tytär Heta. Kuvassa Antti, Einon veli, ja Leila Pärssinen ja Heta.

Rakkaamme
**Martti
MUSAKKA**
s. 16.9.1929 Pyhäjärvi VPL
k. 1.7.2012 Melbourne

Syvästi kaivaten
Iris
Seija, Adrian, Kirsti ja Sarah
Leila
Sukulaiset ja ystävät
Suomessa ja Australiassa.

*Unen purppurasiltaa pitkin tule,
kun kaipuu on lohduton.
Pidä kädestä kiinni silloin,
kun minun vaikeinta on.
Ja luokses kun tulen – milloin?
Ole vastassa minua silloin.*

Iris

Isää lämmöllä ja rakkaudella muistaen ja kaivaten
Seija ja Leila

Lämmin kiitos osanotosta.

Kuolleita

Oili Margit Äijälä, o.s. **Paussu**, 22.12.1943, kuoli Merikarvialla. Vanhempain olivat Ikaalisissa **L. Inkinen** ja **Viljo Vernitsala**.

KERRO PERHEUUTISET Pyhäjärvi-lehdessä.
Julkaisemme joka numerossa tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, poisnukkuneista, vihityistä ja valmistuneista. Lähetä tiedot toimitukseen, kerro sukujuuret ja laita mukaan myös valokuva. Muistathan kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun, kiitos!

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Matti Sipposen vunukat kirivät Kaiun muistoviestin voittoon

Pyhjärven Voimistelu- ja Urheiluseura ”Kaiun” muistoviestin tiimellyksessä pingottiin Pyhäjärvi-juhlien alkajaisiksi Huittisten keskusurheilukentällä 14.7.2012 klo 11.00-11.20.

Kilpailun tulokset:

1. NoiterMoisii, Matti Sipposen vunukat: Mila-Mari Uski, Aapo Sipposen, Tiitus Kuukkanen, Pyry Sipposen ja ankkurina Ilari Uski. Aika: 2,47,06.

2. Joukkue 3, Jari Eno: Katja Kojo, Jari Eno ja ankkurina Jari Kaasalainen. Aika: 3,06,43.

3. Joukkue 2, Lauttakylän tytöt: Aino Eno, Anna Koski ja ankkurina Fanni Kaasalainen Aika: 3,18,27.

4. Joukkue Lehtinen: Henrik Lehtinen, Eerik Lehtinen ja ankkurina Joonna Mäntylä. Aika: 3,21,37.

5. Savolaiset Pyhäkylästä: Pertti Hakanen, Lari Hakanen, Lenni Hakanen ja ankkurina Pertti Hakanen. Aika: 3,22,95.

6. Vernetsoisten joukkue: Enni-Lotta Karkainen, Inka Harjuntausta ja ankkurina Arttu Harjuntausta. Aika: 3,39,06.

Kilpailun johtajana toimi Lauttakylän Lujan kunnia-puheenjohtaja **Matti Läh-**

Kaikki kilpailuun osallistuneet kuusi joukkuetta palkittiin. Kuva: Yrjö Inkinen.

teenmäki ja kilpailun organisaattorina liikunnanopettaja **Raimo Kiiveri** kumppaneineen.

Vammalan Karjalaseuran ry:n lahjoittaman kiertopalkinnon sai vuodeksi haltuunsa voittanut NoiterMoisii, Matti Sipposen joukkue. Kaikki kilpailuun osallistuneet saivat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön lahjoittamat Kaiun mitalit. Palkinnot on jaettu välittömästi kilpailun

Kaiun muistoviestin komea kiertopalkinto päättyi Matti Sipposen vunukkojen joukkueelle. Kuva: Katariina Kalliomäki.

jälkeen. Viesti kulkee taas! Liikunnallisin terveisin

YRJÖ S. KAASALAINEN

JUHLATOIMIKUNTA KIITTÄÄ!

Parhaimmat kiitokset jokaiselle Pyhäjärvi-juhlien valmisteluun ja toteutukseen osallistuneille!

Ohjelman suorittajille, naistoimikunnalle, kaikille eri tilaisuuksien vastuhenkilöille, talkoolaisille monissa eri tehtävissä, ja kaikille teille, jotka monin tavoin edesautoitte

kesän 2012 juhlien järjestelyissä! Hyvää vuoden jatkoa kaikille!

Juhlatoimikunnan puolesta

- Heikki Kiiski, Huittisten Karjalaseuran pj.

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040 Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

PYHÄJÄRVI-TUOTTEITA LAHJAKSI JA OMAAN KÄYTTÖÖN

Vaakunapaitoja edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi yhteisiin tilaisuuksiin juuristamme kertova Vpl. Pyhjärven vaakunapaita!

Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Aidon värisellä Vpl. Pyhjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL. Kappalehinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur.oa.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, VALMIINA LISÄPAINOS DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia.

VPL. PYHÄJÄRVI-SEURA RY.

PYHÄJÄRVI-LEHDEN

seuraavan numeron aineistot toimitukseen pe 7.9.2012 mennessä, kiitos.

Tilaa PYHÄJÄRVI -tuotteita

* **Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

* **Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* **Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* **Tilaukset säätiön asiamies**

Pirjo Kiiala p. 044-2815047 pirjo.kiiala@gmail.com

* **Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historia-osuus entisestä kotipitäjästämme sekä murrenasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerho kokoontuu taas kesätauon jälkeen ke. 5.9.2012 klo 13.30 Koulukatu 12 Tampere. Kahvittelun ja arpajaisten lisäksi kerrotaan kesän kuulumiset. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho kokoontuu torstaina 13.09.2012 klo 14 Seija ja Antero Pärssisellä, Kiviniementie 424, 17120 Paimela. Lähtö Lahdesta torin kulmalta klo 13.30. Kokouksessa Teuvo Henttonen esittelee uunituoreen Henttosten sukukirjan. Omenia on! -Tervetuloa toivottavat Seija ja Antero

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu 15.9.2012 Karjalatalolla Käpylänkuja 1 Helsingissä, Laatokka salissa. Vetoryhmä kokoontuu klo 12.00. Kello 12.30-14.00 on varattu vapaaseen keskusteluun ja sukutietojen vaihtoon. Varsinainen kokous on klo 14.00-17.00. Kokouksen järjestelyvastuu on Vuoksen edustajilla. Joukolla mukaan – tervetuloa!

Vantaan Maatalousmuseoon vierailu tehdään torstaina 11.10.12 klo 17.00. Museo on Vantaanlaakson alueella osoitteessa Nybackankuja 1, 01670. Tarkemmin syyskuun lehdessä. Tervetuloa - Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Vpl. Pyhäjärvi-seuran syyskokous järjestetään su 25.11.12 klo 13.00 Laatokka-salissa Karjalatalolla. Tarkemmin seuraavissa lehdissä ja aikanaan saapuvassa jäsenkirjeessä.

Ruskamatka Karjalaan 5.-9.9.2012

Viipuri-Pyhäjärvi-Sortavala-Petroskoi-Karhunmäki. Tiedustelut ja pikaiset ilmoittautumiset: **Heli Salminen**, Naskalin Manun tyttö puh. 0505671586

LÄMMIN KIITOS HUITTISTEN JUHLISTA

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat on vietetty 66. kerran. Haluamme kiittää Huittisten kaupunkia, seurakuntaa ja erityyksiä tuestanne onnistuneista juhlista. Tarmokas juh latoimikunta Heikki Kiiskin johdolla vastasi, että kaikki järjestelyt toimivat ja tunsimme olevamme odotettuja vieraita. Kiitos myös arvoisa juhlayleisö, ohjelmansuorittajat, toimihenkilöt, juh latoimikunta ja talkooväki, Teidän mukana olonne ja työpanoksenne takasivat hyvät juhlat Huittisissa, nyt jo 8. kerran. Päiväjuhlassa Risto Toiviainen Hämeenkyrön Karjalaseurasta esitti meille kutsun saapua viettämään 67. Vpl Pyhäjärvi-juhlia Hämeenkyröön. Tavataan ”ki-huissa” vuoden päästä.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

YRJÖ S. KAASALAINEN **PIRJO KIIALA**
hallituksen puheenjohtaja säätiön asiamies

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasementtie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%